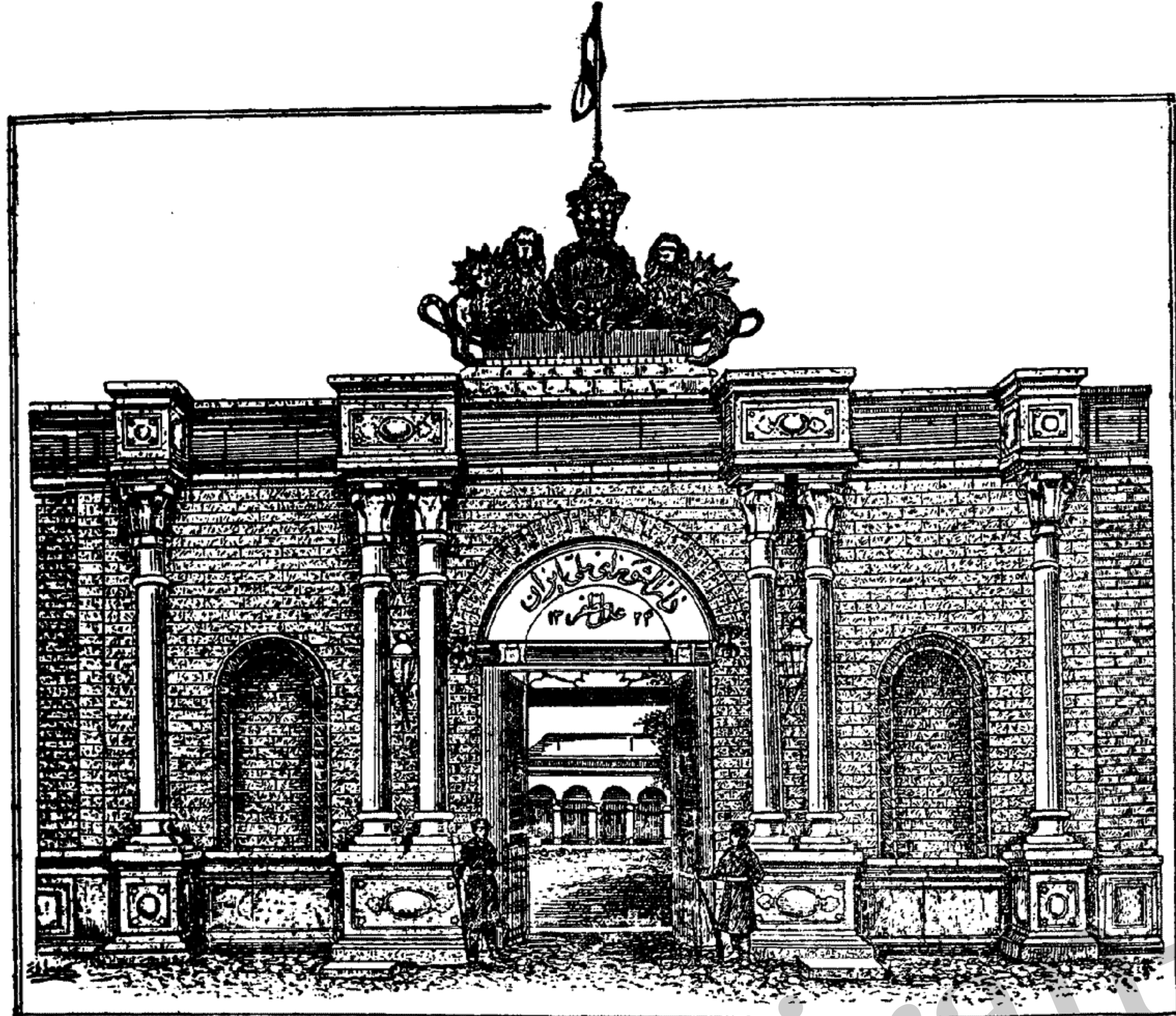

دوره ششم تقویمیه

جلسه ۲۳۴	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۱۹۸
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۸ شوال الحکم ۱۳۴۶	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۳۰ فروردین ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۸ شوال المکرم ۱۳۴۶

جلسه ۲۳۳

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر ریاست آقای
 پیرنیا تشکیل گردید)
 آقایان : نکهبان - دهستانی - بالیزی - قوام شیرازی
 عصر انقلاب - خواجهوی - افخمی
 غائبین : اجازه جلسه قبل
 دولتشاهی قرائت نمودند)

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقای میرزا عبدالحسین	۴۱۳۵	
۲	بقیه شور نسبت به لایحه اجازه واگذاری نقشه بر داری راه آهن به سندیکای		
	مشکله از کمیته های آلمانی و امریکائی و تصویب آن	۴۱۳۵	۴۱۶۶
۳	قانون اجازه واگذاری نقشه بر داری مفصل خط راه آهن به سندیکای مشکله از		
	کمیته امریکائی و کمیته های آلمانی	۴۱۶۶	

آقایان: حاج آقا رضا رفیع - اعظمی - شریعت زاده - حاج حسن آقا ملک - آقا حسین آقایان - میرزا حسن خان وثوق - حاج غلامحسین ملک دبیر آمدگان با اجازه جلسه قبل آقایان: اعتبار - خطیبی - حاج شیخ بیات - طباطبائی و کیلی - بهار

دیر آمده بی اجازه جلسه قبل

آقای مرضی قلیخان بیات رئیس - صورت مجلس ابرازی ندارد (گفتند - خبر)

رئیس - خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی (شرح ذیل خوانده شد)

نماینده محترم آقای حاج میرزا عبدالحسین کرمانی بعلت کمالت مزاج از اول خرداد برای معالجه دو ماهه اجازه مرخصی خواسته اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم می نماید

رئیس - آقای روحی

روحی - موافق

رئیس - آقایانی که این خبر را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - عده کافی نبود

(در این موقع چند نفر از نمایندگان وارد مجلس شدند)

رئیس - آقایانیکه این خبر را که قرائت شد تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده اول لایحه راه آهن مطرح است آقای فرمند

فرمند - بنده عرایضم را در ماده اول عرض کرده ام

فوائد عامه توضیح بدهند

ششصد هزار تومان بدهند در صورتیکه باز نمیدانم يك نقشه داریم یا باز يك نقشی ما خواهند زد خواستم توضیحی بدهند که چرا به آن ترتیب ندادند و حالا میخواهند اینطور بدهند

رئیس - آقای زوار

یکنفر از نمایندگان - نیستند

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشامزاده - نماینده محترم ایرادشان نسبت بین قسمتی که دولت در نظر دارد نقشه برداری کند نبود و ایرادشان راجع بمخارج اولیه بود خدمت آقا عرض میکنم که قبل از اینکه دولت این لایحه را بیاورد خود دولت در نظر داشت که اصلاً نقشه برداری و کارهای راه آهن را بطور مقاطعه به کمپانیها واگذار کند زیرا میدانست بر حسب تجربه که همه عالم کرده اند ساختمان راه آهن بوسیله کمپانیها بهتر انجام خواهد شد

ولی در مجلس شورایی ملی این نظر ایجاد شد و آقایان نمایندگان اینطور صلاح دانستند و اصرار داشتند که خود دولت ساختمان راه آهن را به عهده بگیرد و همین نظر هم دولت يك عده مهندس و متخصص استخدام کرد ولی در موقع عمل معلوم شد که اگر خود دولت بخواهد ساختمان راه آهن را بعهده بگیرد موجب می شود که يك مخارج زیادی بشود بدون اینکه نتیجه مطلوبه حاصل شود برای اینکه اخلاق مسا این است که وقتی دولت می خواهد يك کاری را بکند شروع می کنیم به نهاجم برای اینکه کار برای اشخاص بی کار درست کنیم حق هم دارند زیرا نمیشود در مملکتی که اشخاص بی کار زیاد دارد همه را رد کرد این کار برای دولت با صرفه تمام نخواهد شد و بالاخره در نتیجه بدوات ثابت شد که صرفه مملکت در این است که نقشه برداری راه آهن را بطور کثرت به کمپانی های خارجه بدهد يك اعتراض هم فرمودند که دفعه سابق یکنفر آمده بود در کار و يك مخارج زیادی شد و حالا اگر يك کمپانی

معاون وزارت فوائد عامه - البته در موقع تحویل گرفتن آن دقتی که باید از طرف دولت بشود خواهد شد که آیا این نقشه را که کشیده اند مطابق شرایط کثرت است یا نه ولی در موقع عمل دو سه نفر از مهندسين درجه اول مهندسين خوب نظارت خواهند کرد که نقشه های آنها مطابق همان قرار داد کثرت است یا خیر کاغذ است یا عمل هم کرده اند

فرمند - وقت تحویل گرفتن اینکار را بکنند

معاون وزارت فوائد عامه - در موقع تحویل گرفتن نمیشود اینکار را کرد باید مهندسين ما کاملاً نظارت و نظیتش کنند که آن جزئیات شرایط کثرت را عمل کرده اند یا خیر و شرایط کثرت را اگر فرضاً بکش را اینجا بنویسیم نه صد و نه نای دیگرش باقی می ماند و همه باید در کثرت نوشته شود و قید شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده سئوالی میخواستم از آقای معاون وزارت فوائد عامه بکنم. مخارج نقشه برداری را در اینجا نوشته اند هر کیلومتری سیصد و سیصد و نومان و بحساب فرسخ دو هزار و سیصد تومان میشود و بنا بر این در تمام این خط ششصد هزار تومان متجاوز خرج خواهد شد بنده شنیدم که قبل از این نقشه برداری و مخارج که هشتصد هزار تومان تقریب شد و رفت يك متخصص نقشه برداری آمده بود که تمام نقشه خط آهن ایران را سیصد هزار تومان قبول میکرد که اسمش را نمیدانم (اسما رد) این جور چیز ها بود. چه شده است که به آن سیصد هزار تومانی ندادند؟ و تقریباً شاید تا اکنون هم هشتصد هزار تومان از بین رفته باشد و حالا میخواهند ششصد هزار تومان یا متجاوز از ششصد هزار تومان بدهند به يك کمپانی در صورتیکه آنکه اول آمده بود یکنفر بود و ممکن بود از سیصد هزار تومان هم خرجش کمتر شود و حالا میخواهند

در ماده دوم عرض دارم بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است رئیس - رأی گرفته میشود ماده اول بعضی از نمایندگان - قرائت شود (بشرح ذیل خوانده شد)

۱ - دولت مجاز است که نقشه برداری مفصل راه آهن را که بر طبق قانون چهارم اسفند ماه ۱۳۰۵ معین شده است به سندیکای متشکله از کمپانی آریکائی بولان و کمپانیهای آلمانی فیلپ هولتسمان و یولیوس برگرو سمینس با و اونیون بطور مقاطعه واگذار نماید شرایط فی نقشه مزبور در کثرت منعقد بین دولت و سندیکای مزبوره معین خواهد شد.

رئیس - رأی میگیریم به ماده اول آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم

(بضمون ذیل خوانده شد)

۲ - مخارج نقشه برداری مزبور نباید در هر کیلومتری از ۳۶۸ تومان تجاوز نماید و نقشه برداری مزبور باید مطابق شرایط معینه در کثرت بوده در تحت نظارت مهندسينی که از طرف دولت معین میشوند بعمل آید رئیس - آقای فرمند

فرمند - این جا در آخر ماده مینویسد که دولت نظارت خواهد کرد در این نقشه برداری بنده خواستم نظر آقای معاون را جلب کنم که علت ندارد دیگر دولت نظارت کند فقط موقعی دولت باید نظارت کند که بخواهد تحویل بگیرد اگر مقصود از این نظارت موقع تحویل گرفتن است که تحویل گرفتن با این نظارت دوتا است عموماً وقتی که يك کثرتی یا يك کمپانی ساختمانی می بنند وقتی که تمام شد آنرا تحویل میگیرند توسط متخصصین فنی این نظارت را خواستم آقای معاون وزارت

باید مخارج آن زیاد تر خواهد شد، با آقا عرض کنم که در کار خانه که کنترات مقاطعه داده میشود یک نفر متصدی کنترات باشد یا چند نفر با چند کمپانی باشند هیچ فرقی نخواهد داشت و باید با یک مبلغ معینی این کار را بکنند و این لایحه که به مجلس آمده است فقط عملی است که می خواهد بکنند و نقشه برداری راه آهن را بیک کمپانی بدهند و بنام عالم امروز مسلم شده است که اگر نخواهند راه آهن بکشند صرفه و صلاح مملکت در این است که ساختمان و نقشه برداری راه آهن را واگذار کنند به کمپانی هائی که برای این کار درست شده اند.

فیروز آبادی - جواب بنده داده نشد

معاون وزارت فواید عامه - عرض کنم آقای فیروز آبادی سه موضوع را تقریباً توضیح خواستند که بنده جواب عرض کنم. اولاً فرمودند يك کمپانی است که حاضر شده است این کار را به سیصد هزار تومان تمام کند، در وزارت فواید عامه که ما چنین کسی را نمی شناسیم و پیشنهادی به این ترتیب نرسیده است و قبلاً هم بنده اطلاع ندارم که در وزارت فواید عامه يك چنین چیزی رسیده باشد، تقریباً الان چندین ماه است که دولت میل دارد که نقشه برداری را به کمپانیها واگذار کند با تمام کمپانیها هم مذاکره کرده است نمایندگی تمام کمپانیها هم اینجا بوده اند، از فرانسه بوده اند، آمریکائی بوده اند، آلمانی بوده اند، اطریشی بوده اند ولی این سه کمپانی مهم که ما میخواهیم با آنها بدهیم که آمریکائی و آلمانی هستند پیشنهادشان را داده اند و بعد از آنکه با آنها خیلی چانه زده شد و مذاکره شد به این ترتیب ختم شد و به کمترش حاضر نیستند. اینکه فرمودند سابقاً برای نقشه برداری بعضی مخارج شده است و هفتصد هزار تومان خرج شده است. اینرا هم بنده نردید میگویم زیرا که ما همچو خرجی برای نقشه برداری نکرده ایم هر کس خدمت آقا عرض

کرده است صورتش غلط بوده است. توسط متخصصین آمریکائی برای نقشه برداری تا بحال صد و نود هزار تومان خرج شده است که آنها يك قسمتش خرج نقشه مقدماتی جنوب شده است و يك قسمتش خرج نقشه مقدماتی شمال و آن هفتصد هزار تومانی را که فرمودید کمپانی می گم مأخذی ندارد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده باین جهت مخالفم که خواستم در ضمن مخالفت اینجا سؤالی بکنم و اگر آقایان اجازه بدهند آقای معاون به بنده جواب بدهند اگر آقایان اجازه میدهند بنده سؤالم را بکنم دادگر - بفرمائید آقا

آقا سید یعقوب - می فرمایند مذاکرات کافی است و آقای رئیس هم اگر از موضوع خارج شوم میفرمایند در این موضوع مذاکره کنید. سؤال بنده این بود که بعد از آنکه ما آمدیم مطابق ماده اول نقشه برداری را واگذار کردیم به کمپانیها آن اداره راه آهن با آن طول و تفصیل که در کمیسیون بود چه دیدیم و آن اداره که تشکیل شده است ازین می رود یا نه؟ و الا اگر آن ها هم هست و خرجش هم سر جای خودش است که هیچ.

معاون وزارت فواید عامه - بل البته وقتیکه ما میخواهیم راه آنها مقاطعه بدهیم

آقا سید یعقوب - نقشه کشی را

معاون وزارت فواید عامه - بل نقشه کشی را آن بودجه ازین خواهد رفت

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میگویم که مخارج نقشه برداری خط آهن و لوازم آن از سیصد هزار تومان تجاوز نماید

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده از آنجائیکه مثل همه آقایان علاقه تمام دارم به مملکت عقیده دارم که هر چه بشود مخارج کم بشود و آنچه که بنظر خودم برسد که زائد است مخالفت میگویم بنده حساب کردم دیدم این صورتی که داده شده است معنایش این است که از این جا تا قزوین باید چه قدر خرج نقشه برداری آن شود؟ تقریباً شصت هزار تومان. آیا میشود گفت از این جا تا قزوین شصت هزار تومان خرج نقشه برداری آن بشود که مثلاً از کجا خط آهن برود؟ این ترتیب سزاوار نیست، آخر چه خرجی دارد از اینجا تا قزوین که خرج نقشه برداری آن شصت هزار تومان بشود؟! از اینجا تا قزوین چکار میکند که شصت هزار تومان خرج آن بشود. بنده میگویم هر کاری را که دولت بخواهد بکند از عهده بر نمیآید برای اینکه روز اول بنده رفتم آقای حاج رئیس الوزراء آقای حاج مخبر السلطنه را دیدم و عرض کردم که اینکار را بدهید بکمپانیهای خارجی زیرا ما نمیتوانیم خط آهن بکشیم. حالا نمیدانم جهتش چیست که ما میخواهیم مخارج نقشه برداری از این جا تا قزوین را با آن شصت هزار تومان خرج نقشه برداری آن بکنیم و روی چه حسابی درست در می آید باین جهت بنده پیشنهاد کردم و امیدوارم آقایان توجه بفرمایند که این اندازه خرج های زیاد را در این مملکتی که يك کلاس اکابر را بر میدارند برای اینکه پول نیست نکنیم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده تصور میکنم که يك قسمت از فرمایشات اخیر آقای فیروز آبادی ناقص فرمایش اول ایشان بود فرمودند چرا باید از این جا تا قزوین شصت هزار تومان خرج نقشه برداری بشود و بعد خودشان سیصد هزار تومان پیشنهاد میکنند که خرج این کار بشود. آقا

نقشه دو جور است يك وقت نقشه ایست که شما میخواهید سطحی بکشید يك وقت میخواهید يك نقشه بکشید و عمل کنید که بدانید چه قدر رایل لازم دارد چه قدر نریل باید داشته باشد کجایش سرازیری باید باشد کجایش سربالائی باید باشد و يك نقشه باید برداشته شود که مقنع باشد که مجدداً نیابند نقشه بردارند و باید نقشه کشیده شود که اگر ما خواستیم ساختمان راه آهن را مقاطعه بدهیم آن کمپانی که میخواهد مقاطعه بکند وقتی که نقشه را گذارد جلوی خودش بفهمد که چه قدر خرج آن خواهد شد تا بحال چنانچه گفتند صد و نود هزار تومان خرج این کار شده است ولی نقشه صحیحی درست نشده است و فقط يك قسمت را نقشه برداشتند و حالا میخواهیم يك نقشه کامل العباری برداریم و با این ترتیب م که آقا تصور فرمودند (ممکن است خرج کرد و به این مبلغ تمام شود) این طور نیست. این نقشه که میخواهند بکشند نام العبار است و نقشه نام العبار باید این طور باشد که وقتی يك کمپانی میخواهد ساختمان راه آهن را کنترات بکند بفهمد که چه قدر رایل لازم دارد و در کجا باید پیل زده شود و سایر چیزهای دیگر را از روی نقشه بفهمد. این نقشه را نمیشود گفت که به این مبلغ شصت هزار تومان نباشد، سیصد هزار تومان باشد فلانقدر باشد اینرا نمیشود دولت با کمپانیها داخل مذاکره شده است و این قانون را که دولت آورده است قبلاً با نمایندگان کمپانیها مذاکره کرده است و حساب کرده است و قرار است که هر کیلو متری ۳۶۸ تومان خرج آن بشود و کمتر از این مقدار هم نمیشود

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای دکتر طاهری

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میگویم تبصره ذیل اضافه شود

تبصره - مسافتی که توسط خود دولت نقشه برداری کامل شده از کمترات موضوع خواهد شد

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - این پیشنهاد توضیح زیاد لازم ندارد در ماده اول امتیاز نقشه برداری از خورموسی تا بندر جز به این کمیته واگذار شده است و در ماده دوم هم میگوید که دولت هر کیلومتر ۳۶۸ تومان باید بدهد آنوقت مسافتی را هم که خود دولت نقشه برداری کرده است باید به این ترتیب پولش را بدهند بنده پیشنهاد کرده که این قسمت را مستثنی کنند و کسر شود

وزیر عدلیه - یک مرتبه دیگر هم این پیشنهاد خوانده شود.

(شرح سابق خوانده شد)

معاون وزارت فواید عامه - در اصل کمتراتی که با این سندیکا بسته شده است و بایستی رعایت شود در کمترات کاملاً نظر آقا تأمین خواهد شد برای اینکه در آنجا قید شده است که مسافتی را که خود دولت نقشه برداری کرده با ساختمان کرده است از آن قسمتی که به آنها داده میشود مستثنی است. در این صورت نظر حضرتعالی تأمین شده...

باسائی - اگر اینطور است قبول کنید.

معاون وزارت فواید عامه - آنوقت اشکال پیدا میکند چون مقصود حضرتعالی اینست که آن قسمتی را که ما نقشه برداری کامل کرده ایم از بندر جز و خورموسی موضوع بشود...

دکتر طاهری - بلی

معاون وزارت فواید عامه - اینرا ما در کمترات قید کرده ایم که از دو طرف قسمتی را که دولت نقشه برداری کامل کرده مستثنی است.

یک نفر از نمایندگان - خوب قبول کنید

معاون وزارت فواید عامه - بلی قبول میکنم. پس

باید اینطور شود... اصلش را التفات کنید تا اصلاحش کنیم.

رئیس - فعلاً یک پیشنهاد دیگری است قرائت میشود تا این اصلاح شود

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که نوشته شود که در هر کیلومتر بخارج نقشه برداری زیاده از دو بیست تومان نشود فیروزآبادی

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - هر چند میدانم که آقایان از بزرگان هستند و نظرشان بلند است و از قیمت خودش بیشتر میدهند. یک کیلومتر تقریباً نهصد ذرع با نهصد و شصت ذرع است این نهصد ذرع زمین را اگر مهندس بخواد نقشه کشی کند برای خط آهن آن هم اشخاصی که میگویند ما از هزار ذرع زیر زمین اطلاعات داریم که آیا نفت هست یا نه اینها سرعت نمکن است ملتفت بشوند که این زمین سست است با سخت است. اینها احتیاج به بنائی ندارد. فقط یک نگاه کردن است و رد شدن در این نهصد ذرع زمین آیا میخواهیم ببینیم که دو بیست تومان کفایت این کار را نمیکند؟ کفایت می کند زیاد هم می آید عیب کار این است که نظر ما بلند است. مال مال دولت است اما نظر ما بلند است

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - بنده خواستم جواب فرمایشات آقا را عرض کنم و از شان سؤال کنم که این دو بیست تومان را از روی چه حساب در نظر گرفته اند اگر نظر ما نه مساحی و نقشه برداری است که فقط برای تعیین حدود باشد بنظر بنده دو بیست تومان هم زیاد است ولی اگر توجه و دقت فرمایند نقشه برداری تنها تعیین مسافت که نیست مسئله نقشه برداری راه آهن ملاحظات متعددی است که در مواقع مختلفه باید بشود البته یک زمین مسطح و همواری که نقشه برداری آسان باشد شاید سیصد و

شصت و هشت تومان نشود ولی یک جاهائی هم هست که بواسطه گردنه ها و کوهها قطعاً هر کیلومتری نقشه برداری هزار تومان خرج دارد و این نظری است که دولت اتخاذ کرده است با آن تجربیاتی که دارد چون یک قسمت خودش نقشه برداری کرده است و آن

خرجی را که خود دولت کرده حساب کرده اند و با این مبلغی که با کمیانی قطع کرده اند مقایسه کرده اند می بینند تقریباً نصف آن خرجی که دولت کرده این مقدار است. و بالاخره این مطلب یک طرفی هم نیست دو طرفی است کاری است که دولت ایران میخواهد مقاطعه بدهد یک کمیانی هم میخواهد قبول کند باید دید آن کمیانی هم حاضر است یا نه. بالاخره کمیانی قبلاً برای اینکار یک مبالغ خیلی زیادتری پیشنهاد کرده بود و در آن مذاکرات زیاد رسیدگی و دقت به جزئیات آمده اند و این را تمام کرده اند که برای هر کیلومتر سیصد و شصت و هشت تومان بدهند و ازین زیادتر نباشد. این هم یک اعتباری است اگر کمتر شد ممکن است ولی زیادتر نباید بشود شاید برای یک جاهائی که لازم نبود این را کمتر تمام کند و بالاخره این یک اعتباری است و آقا نگران نباشند و دولت هم مثل بنده و حضرتعالی کاملاً رعایت صرفه و صلاح مملکت را می کنند. از کجا نظری را که بنده و حضرتعالی داریم آنهایی که مسؤلیت در کارهای اجرائی دارند نظرشان بیشتر دقیق نباشد و البته به اقتضای مواقع اینها را رعایت خواهند کرد که بخارج را زیاد نکنند و صرفه جوئی کنند

رئیس - رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه

میدانند قیام فرمایند

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای ثقه -

الاسلامی.

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم

تبصره - اگر بعد از اتمام نقشه برداری مقاطعه ساختمان راه آهن به خود این کمیانی واگذار گردید باید نصف مبلغی را که برای نقشه برداری دریافت داشته اند بدولت مسترد دارند

رئیس - آقای ثقه الاسلامی

ثقه الاسلامی - در ایران و در همه جای دنیا معمول است وقتی که یک عمارتی را یک کمیانی یا معماری برای نقشه برداری میدهند اگر بعد از اتمام نقشه برداری ساختمان را هم به خود آن کمیانی یا معمار بدهند پولی را که از باب نقشه برداری گرفته باید صدی ده یا صدی بیست یا نصف آن را مسترد بدارد. اینجا هم که دولت برای نقشه برداری چندین صد هزار تومان باین کمیانی پول میدهد اگر بعد از نقشه برداری ساختمان این راه را هم به همین کمیانیها واگذار کند باید مثل تمام دنیا نصف این مبلغ را بدولت برگرداند والا بسته به میل مجلس است.

وزیر عدلیه - بنده تصور میکنم آقایان باید تفکیر بکنند مسائل را. اینها زحماتی میکشند اسبابی میآورند کارهایی میکنند بالاخره نقشه برداری را اگر ساختمان را بمناقضه بگذارند مناقضه را روی آن چیزیکه میسازند میدهند در آنجا دیگر نقشه برداری را ملاحظه نمی کنند آن وقت این زحمت نقشه برداری که کشیده شده است بچه مناسبت این را باید کسر کرد! تصور می کنم خوبست لطف فرمائید و پیشنهاد خود را پس بگیرد.

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند

قیام فرمایند

(عده کمی برخاستند)

ثقه الاسلامی - مسترد میدارم

رئیس - قابل توجه نشد (خطاب به وزیر) پیشنهاد

آقای دکتر طاهری قبول شد؟

وزیر عدلیه - بخوانند

[بشرح ذیل خوانده شد]

پیشنهاد میشود تبصره ذیل اضافه شود

تبصره - موافقی که توسط خود دولت نقشه برداری

کامل شده از کمترات موضوع خواهد شد

وزیر عدلیه - باین شکل قبول میکنم

رئیس - رای میگیریم به ماده دوم با این تبصره آقایانیکه

موافقتند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده ۳ - دولت مجاز است پس از اتمام نقشه برداری

قسمتهای مختلفه راه و یا تمام آن ساختمان قسمتهای نقشه

برداری شده مزبور و یا تمام راه را بترتیب مناقصه به

مقاطعه واگذار نموده و یا خود متصدی آن شود سندیکی

مذکوره در ماده ۱ در صورت تساوی شرایط مناقصه

حق تقدم خواهد داشت دولت میتواند قبل از اقدام

مناقصه برای اینکه نمونه هائی برای ساختمان راه آهن ایران

تهیه نموده و مظنه از مخارج آن بدست آورد بعنوان امتحان

ساختمان قسمت معین راه را که از صد و پنجاه کیلومتر

تجاوز نکند از هر دو طرف به سندیکی مذکور واگذار

نماید .

رئیس - آقای فرمند

فرمند - بنده در اینجا کلمه عرض کردم يك جمله

است که « دولت خود متصدی آن شود از این لایحه

معلوم میشود که دولت بسندیکاها نقشه برداری یا ساختمان

را کمترت میدهد در اینصورت این « خود متصدی آن

گردد » در این ماده مورد ندارد اگر این جمله در این

ماده باشد باید دولت تمام دوایری که برای ساختمان راه

آهن تهیه کرده است و اداره راه آهن و مهندسین و

غیره را دایر داشته باشد که در موقعش خود متصدی

ساختمان یا نقشه برداری بشود ما از این لایحه مسرتان

این بود که آن اداره بازی و مخارج گرافی را که دولت

بالتبع برایش پیش میآید برای ساختمان یا نقشه برداری

و غیره این کمترت و مقاطعه آنها را مرتفع میکند یا

وجود این می بینیم که دولت باز نوشته است که خود

متصدی آن خواهد شد در این صورت ما میخواهیم به

بینیم که دولت چه میخواهد بکند . دولت آیا دو عمل

می خواهد بکند ؟ یکی اینکه خودش بسازد و يك عمل

هم اینکه بمقاطعه بدهد ؟ اینطور که نیست و مطابق

این لایحه معلوم میشود که دولت میخواهد اصلا به

مقاطعه بدهد چون بعد بگذاشته است که دولت میخواهد

به مناقصه بگذارد یعنی بعد از آنکه نقشه برداری تمام

شده ساختمان این راه را به مقاطعه بدهد پس (خود

متصدی بشود) مورد ندارد و بعد هم ازین ماده همچو

مفهوم میشود که دولت حق مقاطعه دادن کلی یا جزئی

این راه را خواهد داشت . خوب بنده میخواهم بدانم

که آیا دولت این مناقصه را بدون اینکه به مجلس بیاورد

به کمیائنها یا سندیکاها خواهد توانست بدهد یا خیر ؟

این مسئله هم باید معلوم شود که میزان مقاطعه را که

در آتیه برای ساختمان خواهد داد به مجلس خواهد آورد

یا خیر ؟ این موضوع هم باید در ایامه روشن شود که

این ماده آیا يك اجازه کلی است برای دولت که به

کمترت میتواند بدهد یا اینکه خیر به مجلس خواهد

آورد که فرسخی چند مثلا مقاطعه خواهد داد ؟ باید از اول

معلوم شود که دولت باید به مجلس شورای ملی بیاورد همین طور بکه

این کیلو متری سیصد و شصت و هشت تومان راهم آورده

است و اجازه حواسته است . ولی راجع به آن قسمت

معلوم نیست باید روشن شود که به مجلس خواهد آورد

یا نه ؟

وزیر عدلیه - عرض کنم در قسمت ماده که الان

مطرح است تا بحال نظر باین بود که در ضمن همین

ماده اجازه از برای ساختمان راه آهن بطور مناقصه

گرفته شود . نه این است که باین استدلالی که فرمودید

که چون آن سیصد و شصت و هشت تومان را آوردند پس

قاعده آرا هم می آورند خیر نظر این بود که الان اجازه

داده شود که نقشه برداری کامل که شد امتحان هم شد

و يك مظنه بدست آمد اعلان مناقصه داده شود ولی

در جلسه قبل پس از مذاکرانی که با آقایان در اطاق

تنفس شد اینطور استنباط شد که نظر آقایان اینست که اعلان

مناقصه برای ساختمان بماند برای آتیه یعنی وقتی که نقشه

برداشته شد يك قسمت هم امتحان کردند ساخته شد

و مأخذی به دست آوردند بیاورند به مجلس

و اجازه بگیرند . با این نظر هم دولت موافق است .

حالا اگر آقایان يك کدامشان در این زمینه پیشنهاد

بدهند قبول میکنم و الا خود ما ممکن است ماده را

در همین زمینه اصلاح کنیم که مسئله نقشه برداری

باین ترتیبی که آمده است عجله بشود و پس از آن که

نقشه برداری شد و این ساختمان های احتیاطی هم شد

آنوقت دولت آرا به مجلس بیاورد مجلس اجازه بدهد

مدرس - آن قسمت اول ماده حذف شود بعد قسمت

آخرش بماند

وزیر عدلیه - ممکن است پیشنهادی بکنید

رئیس - آقای بامداد

بامداد - بنده نظرم تقریباً ناامین شد بلکه تحقیقا

نظرم همین بود که اینقانون و این راه آهن تخته مشق

شده بود از برای ما و ای کاش از اول گفته بودیم که

هر کاری درش تخصص هست باید بمتخصص رجوع کرد

حالا هم عرض بنده اینست که يك تجربیاتی پی در پی

برای ما آمد و دیدیم در مباشرتش خسارت بردیم ایکاش

آهن خوب کنی را هم اینطور بیاورند و بر گذار

بکنند بنا بر این بنده موافقم که آن قسمت ساختمان

که در ضمن این ماده گنجانده شده است برداشته شود

بتوسط يك پیشنهادی یا خود دولت قبول کنند که فقط

بموجب این لایحه نقشه برداری کنیم ساختمان را بموجب

تصویب مجلس به کمیائنها که میخواهند بدهند باشد

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادی هست ؟

تقی زاده - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام

رئیس - پیشنهاد حذف داده اید

تقی زاده - بل

(پیشنهاد آقای تقی زاده بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده سوم حذف شود

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - این مسئله نقشه برداری را که در مجلس

آوردند خیلی از آقایان در فوریتش مخالف بودند و می

گفتند ممکن است طبع و توزیع شود که دو روز بماند

ما هم دقت کنیم گفتند این دقت ها شده است

(مثل همیشه) خوبست حالا که ما در این باب

با کمیائنها مذاکره کرده ایم و مطلب تمام شده است و

میخواهند شروع بکنند رأی داده شود . بنده خواستم

بپرسم اگر چه الان آقای وزیر عدلیه فرمودند که دولت

هم نظرش موافق است که این مطلب برای آینده بماند

ولی اینطور استنباط کردم که فقط مناقصه ساختمان را

میخواهند بماند برای آتیه ولی حق تقدم و سایر چیزها

که در آن است حالا تصویب شود . بنده می خواستم

عرض کنم که اگر برای نقشه کشی فوریت واقعا يك

دلیلی داشت چیزیکه در دو سال یا هیچده ماه بعد

ازین باید واقع شود آن يك چیز فوری نیست که امروز

فورا مجلس رای بدهد یا بعقیده بنده مسئله ساختمان

مسئله ایست که يك قدری ملاحظاتی مهم تر است تا

نقشه برداری و این را لازم نیست که با این عجله

حق مجلس آینده را سلب کنیم و بدون شور و غور با

دو فوریت این رای بدهیم حتی عقیده بنده اینست

که مسئله ساختمان يك ملاحظات مهمی دارد که

کمیسیون خارجه باید در آن دقت کند . اصلا مناسبی

ندارد که ساختمان تمام راه را مجلس بدولت اجازه بدهد

که دولت بهر کس که میخواهد بدهد و این حق تقدم و اسیونی را که دولت بیک کمپانی خارجه میخواهد بدهد ممکن است بماند برای بعد نه اینکه در ضمن يك کار بالنسبه جزئیکه عبارت از نقشه برداری است تصویب شود این است که بنده پیشنهاد کرده این ماده بکلی حذف شود و همان نقشه برداری باشد و آن وقت در آنیه دولت يك لایحه بیاورد این جا برای ساختمان. اگر این مسئله ساختمان تمام راه آهن ایران اجازه اش را در ضمن این لایحه کوچک نقشه برداری بدهیم این کار ما واقعاً شبیه بیک کاری است که در نزدیک سی چهل سال پیش کرده بودند. برای معدن ذغال سنک فشند به يك فرانسوی امتیاز دادند که از فشند ذغال سنک استخراج کنند بعد در آخرش نوشتند که این ذغال سنک را که استخراج میکند این شخص حق دارد از فشند تا طهران هم خط آهن بکشد بعد در حاشیه اش هم يك سطرى نوشته بودند که از طهران تا اترلی را هم بکشد در ذیل هم نوشته بودند که از طهران تا بوشهر را هم بکشد بنده خودم آن را رؤیت کردم این مسئله هم شبیه به همان است که برای امتیاز ذغال سنک فشند راه آهن از اترلی تا بوشهر را هم ضمناً به او داده بودند این مسئله ساختمان راه آهن خیلی مهم است (به عقیده بنده) و بنده شخصاً ملاحظاتی در آن دارم که مفصل است و نمیخواهم در ضمن این پیشنهاد عرض کنم و بامید اینکه این ماده حذف میشود در کلیات هم مخالفتی نکردم و توضیح ندادم بعضی آقایان میفرمایند که دولت دقتهایش را کرده است البته ما هم میفهمیم دولت اشخاص با فهم با دراکه دارد و خیلی دقت میکند ولی مجلس شورای ملی هم برای این است که باز دقت کند نه اینکه تصور شود در این مملکت در تمام ممالک دنیا آنچه را که دولت دقت و غور کند آنوقت آخری نیست ممکنست و اغلب هم شده است که یکی از نمایندگان ملت يك چیزی بنظرش بیاید که دولت بنظرش نیامده است و

به آن اضافه کند و اساس شوروی هم برای همین است لذا بنده پیشنهاد میکنم که حق تقدم بیک کمپانی خارجه دادن یعنی در ضمن يك مسئله جزئی يك مسئله کلی که ارتباط بمسائل خارجه هم دارد داخل نشود. و این را آقایان بفراغت بیاورند در کمیسیون خارجه و کمیسیون فوآند عامه رسیدگی شود هیجده ماه هم اقل وقت داریم

وزیر عدلیه - بیانات نماینده محترم را بچند جزء میشود تقسیم کرد یکی اینکه عجله نکنیم و وقت زیاد داریم و حقی از مجلس آنیه سلب نکرده باشیم یکی در قسمت حق تقدم که چه ضرورت دارد اینجا گفته شود یکی دیگر که از همه مهمتر است راجع ساختمان است اما عریض بنده در قسمت اینکه این حق را از مجلس دیگر سلب نکنیم بنده تصور نمیکنم که کارهای این مملکت منحصر بهمین يك کار باشد که اگر امروز مجلس شورای ملی این کار را تمام کرد دیگر برای مجلس بعد چیزی باقی نماند صرف نظر از اینکه بالاخره موافقت شد که اعلان مناقصه و اجازه مناقصه و ساختمان راه آهن بماند برای بعد و البته به مجلس هفتم اینکار مراجعه می شود و این کار برایش گذاشته شد. عرض کنم این مملکت خیلی کارها دارد که اگر تمام مجالس وقت خودشان را واقعاً آنطوری که باید بمصرف رسانند باز هم کار خیلی زیاد خواهد ماند حقی هم از کسی سلب نشد اما عجله نکردن بنده نمیدانم (حالا ما صحبت از اول تاریخ نمیکنیم) ولی از زمانی که دنیا روز بروز وسایل نقلیه اش را آمده است سریعتر کرده است باز خیلی وقت میگذرد ما هیچ عجله نداشته ایم باز هم خوبست عجله نکنیم! بنده خیال میکنم که علاقه که مجلس شورای ملی آقایان نمایندگان و مملکت ایران باین مسئله راه آهن دارند محل تردید نیست و بالاخره تجربه ها شد کار کردیم خرج ها شد؛ اشخاصی آوردیم؛ خیال کردیم يك شکل دیگر بهتر باشد حالا می بینیم خیلی وقت تلف شده و اگر راه آهن از نقطه نظر مصالح برای مملکت مفید است البته هر چه

درتر باشد آن فایده ما درتر خواهد رسید اینها را هم باید در نظر داشت. و پس از تجربه و مشورتهای طولانی اینطور بنظر رسید که ما بیائیم و نقشه بر داری را بطور مقاطعه بدهیم و ترتیبی برای اینکار در نظر بگیریم تا باینکه روزی که این نقشه تمام شد باید ببینیم مصلحتان هست که خودمان بسازیم یا بطور مناقصه اجازه بخواهیم؟ فرض کنیم که بنامد بطور مناقصه باشد در مناقصه چند نفر و چند کمپانی و شرکت میآیند و هر کدام يك پیشنهاد هائی میدهند شما يك مقایسه هائی بین آن پیشنهاد ها میکنید و باید با يك محلی شما مقایسه بکنید و آن اینست که خودتان هم يك تکه اش را ساخته باشید و بتوانید با آن مقایسه کنید ببینید چه قدر تمام میشود فرض بفرمائید آقا میخواهید يك عمارت بزرگ بسازید اگر دنا شد شما این عمارت بزرگی که در نظر دارید خودتان دو تا اطاق ساخته بودید اطلاعاتتان راجع بمناقصه که معیاران شما میدهند بهتر بود. فرض می کنیم ده تا معیار با هم تبانی کنند بیایند يك قیمتی را بگویند اگر خودتان يك اطلاعاتی داشته باشید البته بهتر است و میدانید که مصلحت در این است که بدهید یا نه.

تقی زاده - حق تقدم را حذف کنید وزیر عدلیه - اما قسمت تقدیمی که در اینجا بنده صحبت میکنم این است که وقتی با هم مقایسه شد اگر مجلس شورای ملی اجازه داد که به مناقصه بگذارند این سندبکائی که آمده است امروز این کار را کرده است حق تقدم خواهد داشت در اینجا اشاره شد به مسائل سیاسی: اگر بنا بود که دولت میخواست راه آهن را امتیاز بدهد یا خیر اصل اداره کردن راه آهن را (نه ساختن را) بیک کمپانی یا سندبکای خارجه می خواست و اگذار کنند اگر يك همچو فرض پیش می آمد آنوقت البته باید دقت کرد ولی در اینجا شما گفتگوی ساختمان را میکنید دیگر در اینجا هیچ مسئله سیاسی

نیست بنده بهمان اندازه که معتقدم از نمایندگان و افراد ملت همیشه باید چشمشان را باز کنند و در مسائل سیاسی دقت کنند و متوجه باشند همان اندازه هم عقبه دارم که نیایستی در این خصوص افراط کرد و نیایستی در هر قضیه این مسئله را مداخله داد. ما امروز باین درجه ضعف و بدبختی را نداریم که اگر خواستیم يك کسی را بیاوریم و اطاق بسازیم برای خودمان این را حساب کنیم که از چه ملت باید باشد. ما آرزوی که يك چیزی میسازیم می بینیم کسی که بهتر میسازد باو میدهیم او میآید میسازد و با میشود مبرود. گفتگوی این نیست که ببینیم کی بهتر اداره میکنند که این چیزها را در نظر بگیریم. بعلاوه اگر توجه کنند این يك سندبکای بین المللی است که مرکب از يك جماعت معینی باشد و بدش از بنهم تصور نمیکنم این قسمت توضیح لازم داشته باشد. ساختمان ما فقط برای این است که میزان بدست بیاید تا وقتی که خواستیم به مناقصه بگذاریم یا خودمان خواستیم بسازیم بدانیم میزان آن چیست و برای ما چطور تمام میشود. و مسئله حق تقدم این است که يك کمپانی است يك سندبکائی است که آمده است يك کاری را میکنند میگویند که اگر ما این کار را تمام کردیم آنوقت در مناقصه اگر بنامد شرایط ما متساوی بود با حق تقدم داده شود و در این بنده هیچ اشکالی نمی بینم و این تشویق را نباید از بین برد

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس (بشرح آن خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بجای ماده سوم نوشته شود دولت میتواند قبل از اقدام بمناقصه برای اینکه نمونه هائی برای ساختن راه آهن ایران تهیه نموده و مظانه از خارج آن بدست آورد بعنوان امتحان ساختمان قسمت معین راه را که از صد و پنجاه کیلومتر تجاوز نکنند از هر دو طرف به سندبکای مزبور واگذار نماید.

رئیس - آقای مدرس

مدرس - عرض میشود که ماده مشتمل بر سه مطلب است يك مطلب حق تقدم است يك مطلب هم ساختمان راه است کلیه يك مطلب هم ساختمان راه امتحانی است این ماده مشتمل بر این سه مطلب است آقای نقی زاده که پیشنهاد کردند ماده حذف شود این سه مطلب بکلی الغاء میشود که یکی ساختمان راه بعد از این مطلقاً و یکی هم حق تقدم یکی هم ساختمان امتحانی بنده يك قسمت آخر ماده را که ساختمان امتحانی باشد عقیده دارم که بقی بگذاریم و فهمیم که ساختمان چه قسم میشود چقدر خرج بر میدارد و همین هیئت هم اینکار را بکنند از دو طرف ساختمان بکنند که مظنه مخارج کاملاً بدست بیاید این قسمت را بنده کاملاً لازم میدانم آن قسمت اول که اختیار مناقصه ساختمان راه را حالا بدهیم که بعد محتاج رجوع مجلس نشوند این را بکلی مضر میدانم و زیاد میدانم آمدیم اختلاف سر حق تقدم است بعقبه من دولت هم نباید اصراری داشته باشد که الان حق تقدم را باینها بدهد. چرا؟ بواسطه اینکه يك هیئت که آمده اند و میخواهیم نقشه برداری را با اختیار آنها بگذاریم ساختن راه امتحانی را هم که با اختیار آنها میگذاریم پس از آنکه چندین کرور این معامله میشود اگر انصافاً خوب عمل کردند بقی است که هم دولت و هم مجلس شورای ملی بعد از آنکه مناقصه را آوردند به مجلس شورای ملی و تصویب شد آن ها را مقدم خواهند داشت. اگر در این معامله خوب رفتار نکردند آنوقت این حق تقدمی را که الان میدهیم بعد اسباب زحمتان خواهد شد. پس گمان بنده این است که اگر آقایان موافقت بفرمایند و این ماده سوم اکتفا شود بهمان قسمت آخرش که دولت مجاز باشد حق ساختن راه آهن امتحانی را از دو طرف باین کمیایسی بدهد و آن دو قسمت دیگر که یکی قسمت اختیار مناقصه مطلقاً در آتیه بدون اجازه مجلس است حذف شود و یکی هم حق تقدم حذف شود و صرف نظر شود و بقی است

اگر این هیئت که همینطور فرمودند بین المللی است آمدند و این خدمت را درست انجام دادند هم دولت و هم مجلس شورای ملی داعی ندارند که این هیئت را مرخص کنند و هیئت دیگری بدهند. حالا اگر آقایان صلاح میدانند همین قسمت اکتفا کنند گمان میکنم جمع بین تمام نظریات باشد.

وزیر عدلیه - بنده در چند دقیقه قبل عرض کردم در آن قسمت راجع باینکه مناقصه گذاشته شود و برای آتیه موافق هستیم و مذاکرات در این موضوع هم همین جهت تمام شد. فقط میگردیم سر مسئله حق تقدم بنده خیال میکنم که در اینجا هم آقایان موافقت بفرمایند و این نظردوات را تصور نکنید که هیچ عیبی داشته باشد فرض محال میکنیم که وقتی شما آمدید يك حق تقدمی دادید بکسی اصلاحاً شما که مجبور نیستید که مناقصه بدهید اگر فرض میکنیم مسئله هم اینقدر اهمیت داشت [بنده میخواهم درین موضوع زیاد توضیح بدهم] شما که مجبور نیستید مناقصه بگذارید شما اگر اینجا مناقصه را نوشته بودید آنوقت این نظریات ممکن بود و باید خیلی درش دقت کرد ولی چون بنای مناقصه به آتیه ماند یعنی آن تجربه هائسی که اشاره فرمودید کردیم و بعد از آنکه عمل اینها را دیدیم اگر اصلاح دیدیم که مصالحات هست بمناقصه بگذاریم آنوقت اجازه با مجلس شورای ملی است ولی خوب امروز که يك هیئت آمده اند و میخواهند کار کنند میگویند اگر بنام ما آمدیم و این کار را کردیم آنوقت در صورت تساوی شرایط حق تقدم برای ما قائل شوید و تصور میکنم همین عرض اجلی که کردم آقای مدرس خصوصاً توجه فرموده باشند و دیگر در اطراف این موضوع مذاکره نفرمایند.

رئیس - رأی گرفته میشود قبلاً بقابل توجه بودن این پیشنهاد...
آقای سید یعقوب - پیشنهاد بنده مقدم است بر پیشنهاد آقایان.

رئیس - رأی بقابل توجه بودن میکنیم نه رأی قطعی آنوقت اگر بخواهید چیزی اضافه کنید بعد میتوانید اضافه کنید

وزیر عدلیه - دوسه پیشنهاد دیگر هم هست خوش است اجازه بفرمائید آنها هم خوانده شود

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بشرح آنی خوانده شد)

ماده سوم - این نوع اصلاح شود

ماده ۳ - در موقع ساختن راه آهن چنانچه قانون اجازه داد به مناقصه گذاشته شود سندیکای مذکور حق تقدم دارد

رئیس - پیشنهاد آقای عراقی

[باین شکل خوانده شد]

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳ اینطور نوشته شود سندیکای مذکوره در ماده ۱ در صورتیکه قانون ساختمان راه آهن را بطور مناقصه مجلس شورای ملی تصویب نماید در صورت تساوی شرایط حق تقدم خواهد داشت تا آخر ماده سوم با حذف عبارت قبل از اقدام به مناقصه

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در فرمایشات آقای نقی زاده بنده خوب متوجه بودم و بنده متوجه هستم که ایشان از رؤسای مشروطه طلبان دوره اول هستند و در واقع آن فشارهای بی پیر آن دوره چشم آقای نقی زاده را رسانده است ولی بدانید دوره غیر از دوره سابق و دنیا هم غیر از دنیای سابق است و حقیقه آن دوره که ما داشتیم که دق کرده بودیم ازین فشاری که بر ما وارد می آمد از بین رفته است دنیا يك دنیای دیگری است و حکومت بطرف دموکراسی میرود و دیگر آن فشارهایی که بر ملل ضعیفه وارد میشد از بین رفته است خصوصاً نسبت بایران که بحمد الله يك طرز و ترتیبانی

دارد رو به جلو میرود و کسی جلو ما را نمیگیرد بنده ترس ندارم و وحشت ندارم و میکویم که کاش آن راه آهن فشنده هم کشیده شده بود برای اینکه اگر شده بود حالا مال خودمان بود. آمدیم سر این مسئله: در اینجا ما نظرمات چه بود؟ نظر بنده که دیروز در فوریت اول و دوم و خود ماده مخالفت می کردم نظر اساسی بنده يك موضوعی بود که کاملاً دولت هم متوجه شد که مواد قوانینی را که خیلی اهمیت دارد بعد از این ملاحظه بفرماید و در تحت فوریت بیاورند بگذارند لوائح برود در کمیسیون های مربوطه کاملاً تحت شور بیاید حالا بحمد الله در این جلسه و آن جلسه نمایندگان با اندازه نظر کردند در خارج هم صحبت کردیم و با اندازه جلوی تندروی فوریت را گرفتیم يك موضوع هست و آن این است که چون ترقیات اقتصادی در دنیا روز بروز جلو میرود هر روز يك ماشین جدیدی می آید و آن ماشینهای قدیم از بین میرود و يك اسبابی می آید که آن اسباب سابق از یاد میرود و اگر از حالا ما بیائیم حق تقدم بدهیم باین سندیکائی که فعلاً آمده است بنده این حق را مخالف با منافع ملت ایران میدانم. چرا؟ چونکه ما هیچجه ماه دیگر که آقای ممان محترم اظهار کردند که نقشه کشی تمام میشود بنده میدانم این ترقیات محیر العقول که هر روزه جلو میرود آنوقت اگر در آن موقع ما مناقصه بدهیم بهتر است. خصوصاً مخالف بودم که در اینجا مذاکره شود و اشاره شود بمناقصه دادن. حالا در خارج صحبت کردیم که طوری بشود که مناقصه دادن را حالا در اینجا قائل نشویم و بگذاریم بموقع خودش دو تحت اجازه مجلس و خود دولت هم این مسئله را قبول کرد و تأمین شد. ولی يك مسئله دیگری هم هست که حق تقدم برای جلب کردن باشد این مسئله مسئله طبیعی بشر است محرك و مشوق. هر کسی که اقدام بيك چیزی میکند لابد باید يك تسوقی داشته باشد باصلاح بکنند میگفت عضلات

بحرکت نیاید تا يك مشوق برایش نباشد. ما اگر این سندیکا را که الان تشویق کنیم و حاضر بکنیم و بگوئیم که ما شما حق اولویت میدهم این برای جلب و تشویق آنها است و این برای محکم کردن کار و موافقت کردن است حالا ما اینجا هر دو را ملاحظه کردیم هم حق مجلس شورای ملی و هم حق سندیکا را که هم نمایندگان نظارت داشته باشند و هم حق سندیکا محفوظ باشد که در وقتی که اعلان مناقصه داده شد او حق تقدم داشته باشد. بنده مکرر خدمت آقای نفی زاده عرض کردم که آن عصر شوم نکبتی که آن فشار بی پیر از آن در بارها بها وارد میآمد بحمد الله از بین رفت و ملت بیدار است و به نیروی بیداری ملت حق خودمان را حفظ می کنیم.

رئیس - آقای دکتر مصدق و آقای بروجردی پیشنهاد تنفس داده اند

دکتر مصدق - اجازه میفرمائید توضیح عرض کنم
رئیس - مخالفی دارد؟! [گفته شد خیر] تنفس داده میشود.

[در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید]

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر مصدق [شرح ذیل خوانده شد]

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه دولت در خصوص حقوق انتظار خدمت مستخدمین مطرح شود

رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - بنده هیچ امیدوار نیستم که مدافعین این لایحه که عجالة مطرح است با نظریات بنده موافقت بفرمایند فقط امیدواری بنده به علاقتدی شخص اول مملکت است که با اصلاحات اقتصادی این مملکت دارد ازین نقطه نظر شده لازم میدانم در این پیشنهادی که الان کردم توضیحاتی بدهم و بعد هم علت ترجیح این

لایحه را که پیشنهاد کرده عرض کنم. در علم اقتصاد يك قانون مسلمی است و آن قانون مسلم قانون عرضه و تقاضا است یعنی عرضه و تقاضا نرخ هر چیزی را منظم میکند. بطوری منظم میکند که برای فروشنده يك سهولتی فراهم میکنند کسی نمیتواند در سایه قانون عرضه و تقاضا نسبت بکسی تعدی بکند و حق کسی را ضایع کند چیزی که اثر این قانون را لغو میکند اتحاد يك اشخاصی است با هم وقتی که آنها متحد شدند اثر قانون عرضه و تقاضا از بین میرود چنانکه در امریکا این اتحاد را ترس و در آلمان کارتل میگویند یعنی وقتی که يك اشخاص متمولی يك اشخاص قوی آمدند در يك جنس مال التجاره اتحاد کردند کسی نیست که يك عرضه بکنند یعنی يك قیمت نازلتری را پیشنهاد بکنند و وقتی که این اتحاد درست شد در واقع کلاه خریدار برداشته میشود مال التجاره را به قیمت خیلی گران بخردار می فروشند بن هم قانون عرضه و تقاضا است که اگر اتحاد شد اثر عرضه و تقاضا از بین میرود و اگر اتحاد نشد رقابت در بین می آید و هر کدام برای جنس خود يك قیمت نازلتری را پیشنهاد میکنند و بالاخره نفع خریدار در ضمن این رقابت نامین میشود بنده شنیدم قبل از اینکه دولت بخواهد خودش اقدام بکند در ساختمان راه آهن یکی از همین شرکاء که هولتسنان معروف است يك پیشنهادی به وزارت فوائد عامه داده است که سیصد هزار تومان این نقشه کشی را من مقاطعه میکنم و این راه هم من از يك شخص خیلی موثقی شنیدم که الان در اینجا هیچ صلاح نیست بگویم ولی اگر مقتضی شد چون نفع مملکت اجازه میدهد اینقدر رشته را تعقیب میکنم که مطلب معلوم شود این کپیان پیشنهاد کرده بود بدولت که من این نقشه کشی را کنترات می کنم و به سیصد هزار تومان مقاطعه میکنم دولت از نقطه نظر اینکه میخواستند خودشان اقدام بکنند و راه را میخواستند خودشان بسازند باین پیشنهاد اهمیتی ندادند

خودشان شروع کردند بساختن این راه بعد از آنکه شروع شد و عملیات باینجا رسید این اشخاص که شاید پیشنهاد دهنده بودند منافع خودشان را در این دیدند که بیايند يك اتحادی با هم بکنند و اثر عرضه و تقاضا از بین بردارند و اثر این قانون عرضه و تقاضا در نتیجه این اتحادی که این شرکاء تشکیل دادند بکلی از بین رفته و حالا که آمده اند پیشنهاد میدهند همه متفقاً يك قیمتی را در نظر گرفته اند و دور آن میگردند و هیچکس هم نیست که بگوید کمتر میگیرم و کمتر پیشنهاد بکنند چرا؟ چونکه يك عده از کپانیهای متمول کپانی بولن که یکی از کپانی های مهم ساختمان امریکائی است و آنها هم که از آلمان آمده اند با هم شریک شده اند در این اتحاد و میخواهند اثر قانون عرضه و تقاضا را از بین ببرند و بعد از آنکه این اثر را لغو کردند بهر قیمتی که میخواهند آن قیمت را تحمیل میکنند آنوقت دولت هم میگوید کسی دیگر که در وسط نیست منهم که خودم خواستم بکنم بتجربه معلوم شد که نمیتوانم حالا هم که میخواهم مقاطعه بدهم این کپانی از این قیمت کمتر نمی گیرد پس بنا بر این مجبوریم بقید دو فوریت این لایحه را بیاوریم مجلس.

رئیس - آقا در مطلب حرف بزنید در خصوص منتظرین خدمت

دکتر مصدق - این نفع مملکت است نمی خواهید نمی گویم.

دستی - در کلیات آخر صحبت کنید، انتظامات مجلس بهم نخورد.

دکتر مصدق - بنده دلیل دارم به بنده آقا از کپانی دیگری پیشنهاد رسیده است که ارزان تر میگیرد

رئیس - پیشنهاد جنابعالی میخواهید قرائت شود بعد اگر در آن زمینه میخواهید حرف بزنید

بهار - خوب بود پیشنهاد خروج از دستور بدهید وزیر عدلیه - ما همیشه بدبختانه عادت پیدا کرده ایم

که يك مسائلی را در کلیاتش اظهار موافقت می کنیم ولی وقتی که داخل اصل موضوع میشویم و بنای عمل میشود اینقدر حرف میزنیم و اینقدر «اگر و اما و ولی» در بین می آوریم که مطلب از بین میرود. برای اینکه دهشاهی از یکجا فایده ببریم يك کاری را که ممکن است روزی در قران فایده داشته باشد چهار ماه عقب می اندازیم این است طرزى که بدبختانه در خیلی از مواقع جلوگیری از کار در این مملکت کرده است اینجا باز رفتیم در یک قسمت درس اقتصادی بطور اجمال راجع به (ترس و کارتل) اینها يك کلیاتی است بجای خودش مسلم که وقتیکه يك اشخاص متمولی و کپانیهای زرکی آمدند با هم تباخی کردند قیمت را خودشان ترقی میدهند و نمیگذارند آزاد باشد این یکی از قوانین دنیا است و این بدبختی امروز در دنیا هست لکن میدانید که در همان ممالک خارجه با چه قوانین سختی خواسته اند جلوگیری بکنند باز هم اغلب اوقات موفق نشده اند. حالا امروز با این که لایحه منتظرین خدمت طرح شود و در چهار جلسه دیگر این کار را بکنیم بتوانیم جلوگیری از تباخی کپانیها بکنیم این يك چیزی است که بنده بعقل نمیبرسد! بنده الان از آقای معاون وزارت فوائد عامه پرسیدم چون نظرم نیاید که يك پیشنهادی بان ترتیبی که میگویند آمده باشد و يك پیشنهاد عملی و بان اسم بمبلغ سیصد هزار تومان باشد نقشه برداری مال کجا را بردارند؟ اصل این حرف بنظر بنده بی اساس است چون يك کسی میگوید من نقشه راه آهن ایران را از بندر جز نا محره به سیصد هزار تومان بر میدارم اگر هم بگوید نباید زیر بار رفت. چرا برای اینکه ممکن است از این جا تا آنجا را يك طوری مساحی بکنند که دو سه برابر تفاوت بکنند ولی يك کپانی حسابی آمده است و میگوید من نقشه را از قرار یکدلو متری بر میدارم بملاوه من چون خودم همچو اطلاعاتی نداشتم از معاون وزارت فوائد عامه پرسیدم که شما

همچو اطلاعی دارید گفتند من از اول هم تکذیب کردم و همچو اطلاعی ندارم از آقای رئیس الوزرا هم پرسیدم ایشان هم گفتند من اطلاعی ندارم حالا اصلاً صحبتی که ما می کنیم در چیست؟ در نقشه برداری است که چقدر این تمام میشود. یا صد هزار تومان. ششصد هزار تومان کمتر بیشتر. در این جا چیزی که ممکن است بگویند این است که بگویند اگر این سندیکاهای و این بند و بست ها نباشد چقدر کار فرق میکند ولی در هر صورت يك چیز فوق العاده نخواهد بود. چیزی که لازم است این است که يك کاری را که همه تصدیق می کنیم باید زودتر يك تصمیمی برایش گرفت و يك اداره نقشه برداری که این همه مخارج دارد از بین برداریم فقط يك قسمت را که برای تقشیش لازم داریم نگاه داریم که آن مخارج گردنمان افتاده باشد و موقعی که برای پیشرفت کار هست از دست مان زود موقعیتی را که امروز تشخیص میدهم از نقطه نظر تمام این جهات است و باید استفاده کنیم ولی کار را می گذاریم و می گذریم برای اینکه يك درس اقتصادی بدهیم و بگوئیم که لایحه منتظرین خدمت مطرح شود البته راجع بان مسئله که آیا این لایحه مطرح شود یا نشود آن را آقایان خودشان بهتر میدانند ولی از آقایان نمی میگویم که این موضوع را اهمیت بدهند و نگذارند وقت تلف شود و از دستمان رود رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر مصدق دکتر مصدق - بنده آن را استرداد میکنم. پیشنهاد جدیدی تقدیم کرده ام

(پیشنهاد جدید ایشان اینقسم قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه نقشه کشی از دستور خارج شود

دکتر مصدق - در تعقیب عرایضی که يك دقیقه قبل عرض کردم عرض بنده این بود که وقتی يك عده با هم متحد شدند از رقابت از بین میروند در این موقع که بنده در مجلس بودم يك کاغذی به بنده رسیده است

يك شرحی است که بوزارت فوائد عامه نوشته شده است مبنی بر: که وزارت جلیله فوائد عامه دولت شاهنشاهی ایران: مع التوفیر مستحضر آن وزارت جلیله میرساند که چندی قبل سفارت آلمان بدولت شاهنشاهی ایران معروض داشت که شرکت لنس و کمپانی مقیم بران که یکی از مهمترین شرکت های ساختمان دنیا است خیال دارد در ساختمان راه آهن ایران داخل رقابت گردد مهندسین شرکت مزبور در صدد حرکت از بران هستند و در مدت قلیلی وارد طهران خواهند شد بطوریکه این جانب اطلاع دارد آن وزارت جلیله خیال دارد انجام کارهای مقدماتی ساختمان خط آهن را بشرکتهای خارجی را گذارند و شرکت لنس و کمپانی فوق العاده مایل است برای کارهای مقدماتی نیز داخل رقابت گردد تا بدینوسیله بدولت شاهنشاهی ایران عملاً ثابت نماید که شرکت مزبور میتواند همین کار را بخوبی انجام داده و با قیمت نازل تر پیشنهادهای نهبه و تقدیم و قرار دادی در زمینه اجرای آن منعقد نماید - بنا بر این بنام شرکت لنس و کمپانی از آن وزارت جلیله محترماً خواهشمند است در صورت امکان اتخاذ يك تصمیم قطعی راجع بکارهای مقدماتی آن را تا ورود مهندسین شرکت لنس و کمپانی که قریباً وارد خواهند شد به تأخیر انداخته تا شرکت لنس و کمپانی نیز نتوانند در این کار داخل رقابت گردد. احترامات فائقه را تقدیم میدارم نماینده کمپانی لنس مقیم بران [بارولیک]

وزیر عدلیه - خوب سیصد هزار تومانش کجا است؟

دکتر مصدق - این یکی دیگر است مربوط بان نیست آن علیحده است. این الان به بنده رسیده است و حالا عقیده خودم را عرض میکنم که اساساً صلاح دولت نیست اگر بخواهند ترتیب مناقصه پیشرفت کنند نباید بيك جمعی از کمپانیهای مهم دنیا این کار را بدهند زیرا وقتی اینها با هم متحد شدند دیگر کسی نیست که بیاید و بگوید من حاضرم قبول کنم و رقابت کند.

برای اینکه آنها زرخ را خودشان در دست بگیرند که بتوانند شرایطی را تحمیل کنند و دولت هم در مقابل کسی را ندارد که بگوید الان کسی هست که از اینها ارزان تر می گیرد و حاضر است. خصوصاً که این حق تقدم هم بانها داده میشود این هم خلاف است چون اینها را بیشتر با هم متحد میکنند مخصوصاً این را من از آقای معاون وزارت فوائد عامه پرسیدم که شما برای نقشه کشی اعلان مناقصه کردید؟ گفتند خیر اعلان مناقصه نکردیم ولیکن سفارت خانها نوشتیم بنده فهمیدم برای يك کار باین بزرگی چطور اعلان نکردند؟ چطور در مقابل خرید چند تا بیل و کلنگ و این قبیل چیزها در روزنامه ها اعلان می کنند و يك مدتی برای مناقصه قرار میگذارند که تا فلان مدت حداقل را کسی که میخواهد پیشنهاد کند ولی برای نقشه کشی اعلان نشد و هیچ مدتی هم معین نشد که اگر کمپانیهای دنیا بخواهند در این قضیه شرکت کنند بیایند این جا و نظریات خودشان را بدهند؟! در هر حال چون هیچ اعلانی داده نشده است و هیچ مدتی هم معین نشده است بنده تصور میکنم که این موضوع ابداً فوریت ندارد و ممکن است که با این نماینده داخل مذاکره شد و در ظرف سه یا چهار یا پنج روز هم صبر کرد تا نماینده اش وارد شود شاید اگر این کار را کردند بيك قیمت خیلی ارزان تر از اینکه الان پیشنهاد می کنند قبول کند ولی اگر این کار را بيك شرکت انحصاری بدهند عقیده بنده این است که آتیۀ راه آهن ما تأمین نمیشود و اگر امروز نقشه کشی را دادند بيك دستجات مهم راه سازی اروپائی و امریکائی که با هم متحد شده اند هم اینکه قیمت بالا رفته است و هم قیمت آتیۀ راه آهن از نظر حق تقدمی که بان داده خواهد شد مسلماً بيك مبلغ خیلی گزافی رای مملکت تمام میشود این است که بنده تقاضا میکنم که این لایحه امروز از دستور خارج شود و آن لایحه منتظرین خدمت

که مال خود دولت است (مال وکلا که نیست) آقایان وزراء موافقت فرمایند که مطرح شود و با این نماینده کمپانی مذاکراتی بعمل آمده و معلوم کنند که اینها چه وقت وارد میشوند و اگر فایده گزافی دارد برای مملکت البته چه بهتر از این و از تأخیر بيك جلسه یا دو جلسه هم گمان نمی کنم کار راه آهن بتأخیر بیفتد باز هم عرض خودم را میکنم که با اتحاد کمپانی ها این مناقصه را واگذار کنند و حق تقدمی هم بدهند این راه آهن ما اگر پنججاه کرور خرجش باشد صد کرور تمام خواهد شد و رقابت را هم نکلی از بین خواهد برد و هر چه هم میخواهند باین مملکت تحمیل میکنند

رئیس الوزراء - در موقعیکه این مملکت دولت و ملتش خواهند راه آهن بسازند معهود نبود که راه آهن را بمناقصه بگذارند. بکنفر اهل خبره از آلمان خواستند برای اینکه کارخانه آهن سازی بسازند و بعد با آن کارخانه آهن سازی راه آهن بکشند و بکنفر هم از آمریکا خواستند که بیاید نقشه بکشد. در موقعیکه بيك لایحه از لوائح راه آهن میگذشت بنده اینجا عرض کردم که دولت خیال دارد بعضی از قطعات مهم راه آهن را که اسباب مخصوصی می خواهد خبره مخصوص می خواهد و بيك کاری است که با هر اسباب و هر خبره درست نمیشود این ها را مقاطعه بدهد. همچو خواطرم است که این عرض بنده را در مجلس چندان خوب نقلی فرمودند بعد قرار شد که هر وقت بخواهیم مناقصه بدهیم بیاییم اینجا و عرض کنیم در قسمت مناقصه ساختمان راه آهن بيك چیزهایی در این لایحه گذارده شده است که جزء مسلمات نیست و باید در موقع خودش تحت مطالعه در آید و ترتیبی داده شود و البته در اطرافش هم مطالعه خواهد شد اما در قسمت نقشه برداری ما بيك سال یا قدری بیشتر از بيك سال که تجربیات کردیم مهندس آوردیم و مشغول شدیم به نقشه برداری امروزه می بینیم که متأسفانه اهل خبره چه مهندسین و مطلقینی که خودمان داریم و چه دیگر

آن که یکی از آنها نمره اول از مهندسين دنيا است و یکی از آن مهندسينی است که از آلمان آمده است و از نمره اول مهندسين است و بحسب اتفاق آمده است اینجا يك دليل اجمالی بر خوبی او را هم عرض کنم که این شخص آلمانی نیست و بیونانی است و چون مهندس فوق العاده است و خیلی متبحر و آگاه است آنها آنها او را انتخاب کردند برای کارهای خودشان و بیشتر قسمتهای سخت راه بین بغداد و اسلامبول را این آدم ساخته است. مهندس است محراب و کار کرده و خیلی عامل این مهندس که رفته است و عملیات يك ساله ما را که از بندر جز نافرور کوه و طهران دیده است مدعی است که اینکار هائی که شما کرده اید غلط است و به نتیجه نخواهد رسید و نقشه که برداشته اید ابتدا مصرف ندارد حالا دلیلی را هم میگوید. من نمیخواهم این جابجایی قاعده حرف زده باشم. دلیلی این است که این نقشه را که ما در این یکسال زحمت کشیده ایم و خرج کرده ایم این نقشه روی این اساس است که هر جا خط آهن يك قوسی پیدا میکند قوس این قطرش ۱۵۰ متر است که تمام مهندسين بالاتفاق متفقند که این راه آهن که قوس قطرش ۱۵۰ متر باشد مصرف ندارد برای شما. اولاً زحمت ساخته میشود ثانیاً بعد از آنکه ساخته شد از نقطه نظر تنگی قوس فشار عراده ها بیفعل ریل وارد می آید و سائیده میشود و خراب میشود. اینها را عرض میکنم که خیال نشود يك حرفهائی که این جا میزنم بی اساس است بنده خیلی در این خصوص وقت کرده ام بواسطه فشار این عراده ها بکنار ریل در مدت کمی این راه آهن از کار می افتد و چرخها خراب میشود. امریکائی ها راست است نجویز میکنند ۱۵۰ متر را در قطراقواس راه آهن خودشان ولی اروپائی ها این را نجویز نمی کنند دليل آنها این است که اروپائی ها چون پول شان يك قدری کمتر است کار را يك قدری بهتر و با احتیاط تر درست می کنند

برای اینکه دیر تر خراب شود. امریکائی ها شاید اعتنائی بمخارج ندارند مثل اینکه مخارجی هم که در این يك سال شده است نمونه اش پیدا است. علی ای حال ماجلسات عذیده الان مدت دو ماه است داریم که در این باب داریم صحبت میکنیم اول مهندسی که خودمان داشتیم و اول مهندس است و اتفاقاً در این مملکت آمده و اورسنسکی است که راه آهن های جلفا و سیبری آذربایجان را ساخته است و الان هم چون کار دیگری نبوده است رفته است و راه خرم آباد را دارد می سازد و خیلی هم خوب دارد می سازد این شخص خیلی عامل است و ما این را هم آوردیم و با او شور کردیم. مهندسين آلمانی هم شور کردیم و این طریقه که امروز برای نقشه برداری اختیار شده است اتخاذ شده و این يك طریقه است که مقدمانی هم دارد و يك وقت يك کمپانی فرانسوی هم يك همچو پیشنهادی کرده بود و ما آن را مطالعه کردیم ولی این طریقه که اینها پیشنهاد کرده اند ارزان تر است ولی آمدیم بر سر کمپانی لنس بنده متأسفانه از اوضاع آلمان بی اطلاع نیستم و این کمپانی را هم می شناسم و با کمپانی هائی سمینس و اونیون هم شخصاً آشنائی دارم و باید درس هم آشنائی با خودش هم همان طور و تمام مؤسسات شان را دیده ام و می شناسم آن برگر هم همینطور در آلمان کمپانی که بفعل و قول خودش عمل کند و محل اعتماد باشد غیر از اینها و بالاتر از این سه دسته که با هم کاری می کنند نیست نه در اینجا در تمام دنيا با هم کاری می کنند ولی لنس و کمپانی بی ناسه سال پیش يك کمپانی خیلی معتبری بود ولی حالا دیگر بان اعتبار سه سال پیش خودش باقی نیست این گروهی که عرض کردم که سمینس است و برگراست و اونیون اینها يك مهندس نمره اول دنيا را فرستاده اند اینجا برای کار خودشان بکنفر هم فرستادند سه نفر فرستادند این سه تا هم مامور بودند که عملیات خودشان را یکی یکی راپورت بدهند برای اینکه بتوانند

راپورت های آن ها را با هم مقایسه کنند و نتیجه بگیرند لنس و کمپانی کی را فرستاده است اینجا؟ اول يك آدمی را فرستاد که این جا آمد و گفتگو کرد بعد خودش از را تکذیب کرد و گفت این را نمیخواهم این بی معنی است بعد کی را فرستاد اینجا؟ يك نفر را که نه مهندس است نه از راه آهن اطلاع دارد نه راه آهن میداند چیست يك آدم راجعی است از اجزاء هوا پیمائی که این کمپانی فرستاده است این جا با ما حرف بزنده دستور العمل داشت نه نقشه داشت نه اطلاع داشت آمد و يك حرفی را روی هوا گفت. حالا آمدیم بر سر اینکه يك کمپانی که در دنيا عملش و قوانش درست است و اعتبار دارد همه کسی باو اعتماد دارند این چه کار کرده است؟ این يك عده مهندسين نمره اول را فرستاده است اینجا روز اول آمد و گفت که ما این نقشه شما را گیدلومتری مقاطعه میکنیم چهارصد تومان ما گفتیم خیلی خوب. نقشه را میشود به چهار صد تومان برداشت به سبب نومان هم میشود همه جور میشود البته شما اگر بخواهید يك نقشه بردارید که اقواسش قطر ۱۵۰ متر باشد ارزانیتر تمام میشود ولی بکار من نمیخورد و لیکن يك نقشه که قطراقواسش سیصد متر باشد این البته نفیس و نجس بیشتر میخواهد زحمت بیشتر دارد البته يك خورده هم گران تر تمام میشود و مهندس کمپانی ملزم میشود برای این کار در يك حدود پنجاه کیلو متری باسی کیلو متری در نقاط صعب و سخت نجس بکند دره ها را ببینند تا نقشه صحیح بتواند بکشد تا مسؤلیت یعنی مهندس کمپانی مسؤلیت دارد که خطوطی را انتخاب کرده باشد که برای راه بهتر باشد البته این قسم کار کردن زحمتش بیشتر و بولش هم بیشتر است تا يك راهی که علی العمدا بگیرد و رود جلوا این البته ارزان تر است. حالا این کیلومتری ۳۶۸ تومان که مقرر شده زیاد باشد یا کم باشد این همچو معلوم نمیشود اینرا باید اهل خبره پیشنهادشان را و شرایطشان را به ببینند و مطابق تصدیق مهندسين غیر نه مهندسين خودشان

تصدیق کنند که زحمت کشیده اند. تمام اینها مذاکرات شده است و در حدود ۴۰۰ تومان بر آورد شده است و ما آمدیم روی سیصد و شصت و هشت تومان و اهل خبره که ما داریم تصدیق میکنند که با این بر گرام نقشه کشی که شرائطش تماماً معلوم است که افت و خیز راه چقدر باشد، قطراقواسش چقدر باشد، پل چه جور باشد تمام این ها را نقشه بدهد خیلی خوب است و میشود خوب عمل کرد. حالا ممکن است يك کسی پیدا شود بگوید که من به ۲۰۰ تومان نقشه میکشم ولی نقشه پل و تونل را ندهد جزئیات نقشه ها را ندهد ولی با شرائط لازمی که بعمل آمده و روی کاغذ آمده است و با اطلاعی که اصلاً از آن کمپانیها در دست است و با اعتمادی که بآنها هست و با تحقیقاتی که شده و با اهل خبره هم مشورت شده این نقشه که در ۳۶۸ تومان معین شده است این دیگر اقل ما بقیم کاری است که رویش میکنند و کمتر از آن دیگر ممکن نیست و این راه برای تشویق و ترغیب میکنند برای این که در آتیه و بعد هادر کارهای دیگر داخل شوند و منفعت ببرند چون عجله فصل مهم این پیشنهاد قسمت نقشه کشی اش است و راجع باین قسمت بنده میتوانم با آقایان اطمینان بدم که هر نماینده دیگری بیاید و هر قدر ما سعی کنیم و صبر کنیم به نتیجه بهتر از این نخواهیم رسید حالا اگر بفوت وقت مایلید خودتان میدانید اگر نه این بهترین اسبابی است که يك مقدارش سعی ما و بکمقدارش هم باقبال این مملکت پیش آمده است

رئیس -- رای میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد. آقای عراقی

عراقی -- بنده تصور میکنم همانطوریکه آقایان در این زمینه عقیده داشتند پیشنهاد بنده جمع کرد آقایان را راجع بمناقصه آقایان عقیده داشتند که این قسمت مجدداً

مجلس باید تصویب شود بنده هم در پیشنهاد اینطور
نوشتیم که در صورتی که مجلس شورای ملی قانون مناقصه ساختمان
راه آهن را تصویب کند با تساوی شرایط اینها را که نقشه
کشی میکنند حق تقدم داشته باشند و نظریه آقایان هم روی
همین قسمت بود و اینجا هم در پیشنهاد عرض کرده ام که آن
عبارت حذف شود بجهت اینکه بعد از اینکه نوشتیم بعد از
تصویب مجلس آن عبارت و یا خود متصدی آن شود زیادی
است و باید حذف شود

رئیس - آقای مدرس پیشنهاد خود را تغییر داده اند
پیشنهاد ایشان قرائت می شود و توضیح میدهند و
رای میگیریم.

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد می کنم ماده سوم بطرز ذیل نوشته شود
دولت می تواند برای اینکه نمونه هائی برای ساختن راه
آهن ایران تهیه نموده و مظنه از مخارج آن بدست
آورده بعنوان امتحان ساختمان قسمت معین راه را که
از ۱۵۰ کیلومتر تجاوز نکند از هر دو طرف به سندیکای
مزبور بخرج دولت واگذار نماید و پس از آن هرگاه
قانون مناقصه ساختمان کالا یا بعضاً در مجلس شورای ملی
تصویب شد با تساوی شرایط سندیکای مذکور حق تقدم
خواهد داشت.

وزیر عدلیه - تصور میکنم این يك پیشنهادی است
که جمع میکنند نظریاتی را که اینجا اظهار شد ولی يك
اصلاح عبارتی لازم دارد آورده باید آورد بشود و یکی دیگر
۱۵۰ کیلومتر از هر طرف بشود چون باید برسد بجاهائی
که نونل باشد چون قسمت اول مسطح است و آسان است
ولی برای امتحان باید برسد بتونل و پل

مدرس - من هم مخالفی ندارم

عراقی - بنده هم قبول میکنم

رئیس - آقای آفاسید یعقوب

آفاسید یعقوب - بنده در يك قسمتش که نوشته
است که ۱۵۰ کیلومتر اگر يك ترتیبی بشود که ماده

قانونی هم وضع شد که ساختمان بطور مناقصه بمقاطع
واگذار شود آنوقت این طور باشد

رئیس - آقایانی که ماده سوم را تصویب می کنند
قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد - ماده چهارم

(اینطور قرائت شد)

ماده چهارم - دولت مجاز است که از عایدات انحصار
قند و شکر و چای مخارج نقشه برداری و ساختمان راه آهن
و نظایر آن را تادیه نماید

رئیس - آقای فرمند

فرمند - در آخر این ماده يك اندازه عبارت مجهول
و مبهم است مینویسد برای مخارج نقشه برداری و
ساختمن راه آهن و بنده يك پیشنهادی کرده ام که
روشن بشود در این ماده که پرداخت مخارج را از
عایدات قند و شکر معین میکنند این برای عملیاتی است
که در این لایحه بوده است یعنی ساختن ۱۵۰ کیلومتر
راه آهن نمونه و نقشه برداری که در ماده دوم تذکر
داده شده است و بنده تصور میکنم که این عبارت لازم
است برای اینکه مطلب روشن تر بشود.

وزیر عدلیه - اساساً در اصل مطلب مخالفتی نیست
این اجازه که خواسته شده است برای اینست که خرج
نقشه برداری شود و ساختمانی هم گفته میشود مقصود
آن ساختمان امتحانی است که از هر طرف تا ۱۵۰
کیلومتر باشد بنا بر این خرج نظارت هم آن است که
دولت نویسنده مفتشین خودش اعمال میکنند در خصوص
نقشه برداری و ساختمان و عبارت هم وافی است و مقصود
را میرساند و تصور میکنم که آقا هم موافق باشند

رئیس - آقای آفاسید یعقوب

آفاسید یعقوب - این ماده که خوانده شد اجمالاً
عرض میکنم که بنده آن را نفهمیدم میخواهم عرض

کنم که در ماده سومی که آقای مدرس پیشنهاد کرده
بودند این نظریه تأمین شد بواسطه اینکه در آنجا اجازه
دادند که دولت برای امتحان شروع نکند بکشیدن خط
آهن و بخرج دولت امتحان کند این در ماده سوم
تأمین شد که بخرج دولت از هر طرف ۱۵۰ کیلومتر
شروع کنند یعنی کمیاتی اقدام کنند و دولت نظارت
کند. این برای چیست؟ برای این است که آن امتحان
را خودش نکند و بفهمد ببیند که آیا خودش راه آهن
بکشد بهتر و یا صرفه تر است یا بمناقصه واگذار کند
دیگر بنده با این ترتیب جزو اول این ماده را لازم
نمیدانم که از عایدات قند و شکر مخارج این شود.

این صحیح است و همینطور است و جزو اول را باید
بردارند و همزمان ماده ۳ که آقای مدرس پیشنهاد کردند اکتفا
فرمایند بهتر است چون در آن جا نظریه تأمین شده
است و محتاج جزء نانی عیبی ندارد ولی در هر حال
این جزء نانی هم غیر محتاج الیه است چرا؟ برای این
که ما قانون کلی گذرانده ایم که مخارج راه آهن و
لوازم آن از قبیل نقشه کشی و آوردن مهندس و غیره
تماماً از محل عایدات انحصار قند و شکر پرداخته شود
بنا بر این دیگر لازم نیست که در اینجا ذکر شود این ماده را
در وقتی دولت تقدیم کرد که ماده سوم بان ترتیب سابق بود ولی
بعد که بنا بر پیشنهاد آقای مدرس اصلاح شد دیگر لزومی
ندارد و بی مورد است این است که ماده را بنده بکلی
غیر محتاج الیه و بی مورد میدانم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده چون خود نماینده محترم فرمودند که
این ماده بواسطه اینکه نوشته شده است از عایدات
انحصار قند و شکر و چای مخارج نقشه برداری و ساختمان
راه آهن بشود زائداست بنده برعکس آن را زائدمیدانم بلکه
نمیدانم پیشنهادی که آقای مدرس فرمودند بدولت حق داد که
فلان کار را بکند ولی محل خرج او که در آنجا معین
نشده است. يك محلی برای آن هست و باید مجلس

تصویب کنند که از آن محل بدهند و این ماده چهار برای نشان دادن محل است و پیشنهاد آقای مدرس هم تغییری نداده است در ماده چهارم
رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده گنجینه این ماده را فهمیده که برای چیست. اگر عرضشان نشان دادن این باشد که این مخارج از این محل پرداخته میشود. این معلوم است برای اینکه کلیه پولی که از عایدات قند و شکر جمع میشود باید باین مصرف بپرداخته شود. این دیگری که نیست و اینجا فقط ماده یک ابهامی دارد و آن اینست که بر اثر ماده چهار ممکن است بدون اجازه مجلس پول بگیرند و خرج کنند و تصور میکنم که این برخلاف قوانینی باشد که سابقاً از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است و برخلاف نظریه همه وکلا است و بنده عقیده دارم که هر وقت در احتیاج بیک مخارجی شد باید لایحه جدیدی بیاورند بمجلس و اجازه بگیرند و اگر با این ترتیب این ماده بگذرد برخلاف قوانین است که سابقاً گذشته

وزیر عدلیه - اینجا دو نظر مختلف اظهار شد از یک طرف بعضی از آقایان مثل آقای آقا سید یعقوب اظهار میکنند که این ماده ضرورتی ندارد و در ماده قبل اجازه داده شد و کافی است. از اینطرف هم آقای دشتی میفرمایند که برای مخارج ساختمان هم یک لایحه جداگانه آورده شود در صورتیکه اینجا مقصود این نیست که این مخارجی که تصویب میشود برای کلیه ساختمان باشد قید شده است برای این ۱۵۰ کیلو متر نمونه و اگر آقایان هم بخواهند اطلاع پیدا کنند البته ممکن است و معلوم است این مخارج ساختمان را جمیع همین ۱۵۰ کیلو متر نمونه است که از هر دو طرف شروع میشود و محل مخارج آهم البته از همین عایدات قند و شکر است و این جا تصریح شده است و اشکالی هم ندارد

مدرس - ۵ میلیون که اعتبار دارید دیگر میخواهید

چه کنید

وزیر عدلیه - درست است سابق ۵ میلیون دادید ولی این ماده هم منافاتی با آن ۵ میلیون ندارد و روی صورتی که پیشنهاد ساخته میشود و البته هر قدر که لازم است خرج میشود و اشکالی هم ندارد
رئیس - پیشنهاد آقای احتشام زاده (این قسم قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۲ بجای عبارت (و ساختن راه آهن) حذف و بجای آن نوشته شود (و ساختن قسمتی از راه آهن که در ماده قبل ذکر شده احتشام زاده - این که در این جا نوشته شده ساختن راه آهن منظور این نیست که تمام راه باشد بلکه آن قسمتی است که برای امتحان در نظر گرفته شده و در ماده قبل نوشته شده از این جهت پیشنهاد کردم نوشته شود ساختن قسمتی از راه آهن که رفع این ابهام را بکنند.

معاون وزارت فواید عامه - بنده قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بشرح آتی قرائت شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم: تبصره - مخارج نقشه برداری فوق از محل پنج میلیون ساختمان داده شود آقا سید یعقوب - این پیشنهاد برای این است که آن نظریات آقای دشتی هم کاملاً نامین شود آن نظریات کاملاً صحیح است و باید ما قدری که بتوانیم نظریات کامل متن را در خصوص راه آهن و قند و شکر عمل کنیم و بقدری که میتوانیم نظارت کامل مان را ملاحظه کنیم ما ۵ میلیون سابق اعتبار دادیم این جا بنده پیشنهاد کردم که از همان محل ۵ میلیون این مخارج را بکنند کم اگر آمد دوباره پیشنهاد کند.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - آقای بامداد

کلیه مواد قوانین مصوبه ۲۰ بهمن ۱۳۰۴ و چهارم اسفند ۱۳۰۵ که با این قانون مغایرت داشته باشند ملغی است
رئیس - آقای فرمند

فرمند - خوب بود اینجا آقای معاون وزارت فواید عامه بفرمایند که با چه موادی مخالفت دارد و آنها را نوبی همین ماده بکنند

وزیر عدلیه - بنده تصور میکنم که در این موضوع بحث زیادی لازم نباشد هر قانونی که قبل از این باشد با این مغایر نباشد آن نقض میشود و هر قانونی که قبل از این گذشته باشد و مغایرت داشته باشد باید لغو شود و اگر این را هم نگفته بودند بالطبع آن جور میشد مدرس - من جمله پنج میلیون

وزیر عدلیه - بی بالطبع آهم لغو میشود

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - در این جا نوشته شده است که کلیه مواد قوانین مصوبه بیستم بهمن ۱۳۰۴ و ۴ اسفند ۱۳۰۵ ملغی است. آن قانون ۴ اسفند ماه را که بنده پیدا نکردم ولی بنده مراجعه کردم بمواد این قانون یکی از موادش این است ماده سوم برای تهیه نقشه مقدماتی راه و نقشه ترتیب استخراج آهن و تأسیس کارخانه آهن آب کنی در ایران دولت مجاز است بیک نفر متخصص آمریکایی و بیک نفر متخصص آلمانی بلا فاصله پس از تصویب این قانون وعده کافی مهندسین ایرانی استخدام نماید.

آن قسمتی که در این ماده است و مربوط مهندسین است چه لزومی دارد که لغو شود بالاخره یک متخصصینی استخدام شده اند بموجب این قانون و هنوز مدت کمتری آنها لغو نشده است و اگر ما بخواهیم این مواد را بنامه لغو نمائیم نمیشود این جا نوشته شده است کلیه مواد قوانین سابقه که با این قانون مغایرت دارد ملغی است این را بنده فهمیدم مثلاً نصف ماده مغایرت دارد و نصف دیگرش مغایرت

بامداد - عرض کنم که این قضیه پنج میلیون که مطرح شده باید حقیقه تکلیفش معلوم شود بنده خواستم این را در ماده بعد عرض کنم ولی حالا استفاده میکنم از پیشنهاد آقای قاسمی یعقوب و عرض خود را میکنم که پنج میلیون مجلس اعتبار دادند از عایدات قند و شکر بدولت برای ساختمان راه آهن چون نظر دولت این بود که خودش مبادرت کند باین کار و مجلس هم همین نظر را داشت چون حالا دیگر آن نظر تزلزل شده و از میان رفته است فعلاً نقشه برداری را آمده اند و این قسم میخواهند بدهند و بعد هم امیدواریم خدا کند که همین نظر را نسبت ساختمان راه آهن اتخاذ کنند که مقاطعه بدهند بنا بر این دیگر پنج میلیون محل ندارد حالا اجازه که میخواهند برای چیست از آن محل که اعتبار دارند دوباره چرا میخواهند؟! اگر این اعتبار را ما تصویب کنیم پس باید آن را حذف کنیم هر چه که ارزش خرج شده است و بفرمایش آقای رئیس الوزراء دور ریخته شده است که هیچ و بقید آن بجای خودش باقی است اگر این اعتبار را امروز برای نقشه برداری میخواهند و فرد هم برای ساختمان پس از پنج میلیون دیگر موضوع ندارد بنا بر این استدعا میکنم که دولت در این باب دقت بکنند و این پیشنهاد را قبول فرمایند که تکلیفش همین شود.

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(دوسه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد رای گرفته میشود بماده چهارم بضمیمه صلاح پیشنهادی آقای احتشام زاده که پذیرفته شد. آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود

(اینقسم قرائت شد)

ندارد و آیا صرف از این ماده که مخالف است باید لغو شود و نصفش که مخالفت ندارد باید بقی مانده باشد. وزیر عدلیه - بلی
 حساسی - بنده که معنی این را نفهمیده و بنظر بنده صحیح نیست پس لافل خوب است نویسنده باستثنای ماده سه که بعد تولید اشکال شود
 رئیس - آقای بامداد

بامداد - بعد از يك موافق
 وزیر عدلیه - بنده اشکال در دو قسمت را متوجه نشده که آقای حساسی فرمودند. فرمودند که يك ماده ممکن است دو قسمت داشته باشد يك قسمت مغایر و این قانون باشد و يك قسمتش موافق آنوقت چه طور می شود؟ هیچ طور مثل این میشود که الان آقای بامداد پیشنهاد بدهند و بعد بگویند که نصفش نباشد و آن نصف دیگرش تصویب شود اینهم همینطور است قانون سابق آن قسمتش که مغایر با این قانون است یا در موقع چاپ حذف میکنند یا اقلاً با حروف درشت مینویسند که معلوم باشد بموجب قانون مسوب بعد از این قسمت حذف شده است آن قسمتی که مخالف نیست خوب بقی می ماند و عمل میشود

رئیس - آقای دشتی
 دشتی - بنده این ماده پنج را اصلاً زائد میدانم چون همیشه قوانینی که بعد وضع میشود ناقص قوانین قبل است یا موضح آن قانون است و دیگر این طور گتره نوشتن که تمام قوانینی که مغایرت داشته باشند آنها بطور کلی ملغی باشند این معنی ندارد دولت اگر میخواست این کار را بکند که فلان ماده و فلان ماده که با این قسمت مغایرت دارد ملغی است اگر میخواست تصریح کند حقش این بود و الا بطور کلی نوشتن که کلیه موادی که با این قانون مغایرت داشته باشد ملغی شود معنی ندارد و اگر هم می خواهند منافات نداشته باشد البته منافات ندارد زیرا بدیهی

است قوانینی که بعد وضع میشود اگر هم مغایرتی داشته باشد با قوانین قبل قوانین بعدی معتبر است وزیر عدلیه - عرض کنم کلمه اول را که فرمودند اگر نگاه نکنیم در قسمت های دیگر موافقم. بن کلمه کتره که فرمودند اینطور نیست در قوانین معمول است که گاهی قید میکنند که فلان ماده از فلان قانون لغو است و گاهی هم بطور کلی. نه در اینجا اغلب از کتب قوانین اگر مراجعه فرمائید خواهید دید که این قسم مواد را دارد ولیکن اصولاً این مسئله مساله است که هر قانونی که بعد از يك قانون قبل آمد با طبیعت آن قانون قبل را از بین میبرد. بنده در ضمن توضیح اول عرض کرده که اگر چنانچه این ماده هم نباشد این نظر آید میسر میشود و تفاوتی هم در اصل موضوع نمیکند.

بکنفر از نمایندگان - پس پیشنهاد حذف میکنیم وزیر عدلیه - خوب ممکن است پیشنهاد حذف هم بکنید ولی باید این نکته را در نظر گرفت که در آتیته ممکن است قوانینی بگذرد که مغایرت و منافات با قوانین قبل داشته باشد و اگر شما این اصل را همه جا قبول نکنید ممکن است در آتیته اسباب زحمت شود

رئیس - آقای شریعت زاده
 شریعت زاده - در اصل مطلب اشکالی نیست ولی بنظر بنده يك اشکال اصولی هست و آن این است موافقی که ممکن است قوانین متناقض باشند معین نباشد و ممکن است در تشخیص مواقع تناقض اختلاف حاصل شود و بنظر بنده این تشخیص از حدود صلاحیت دولت خارج است بنده معتقدم قبلاً به بینند چه موادی لازم است حذف شود معین کنند که بعد ها اشکال پیش نیاید

وزیر عدلیه - بنده اولاً از طرف دولت این ماده را پس میگیرم. ثانیاً منخواسم به ایشان عرض کنم که تعجب میکنم که ایشان میفرمایند تشخیص اینکه این

قانون متناقض است با قانون دیگر با قوه مجریه نیست چیز عجیبی است!! چطور شما يك قانونی را میدهید بدست يك کسی که ببرد و اجرا کند آنوقت بگوئید قوه تشخیص ندارد حالا نمیخواهیم در اینموضوع بحث کنیم عرض کردم این يك مسئله اصولی است که هر قانونی آمد قانون قبل خودش را که متناقض باشد لغو می کند معذالك پس میگیریم که انقدر در اطرافش بحث نشود
 رئیس - ماده ششم

(بشرح ذیل خوانده شد)
 ماده ششم وزارتین فواید عامه و مالبه مأمور اجرای این قانون میباشد.

رئیس - آقای فرمند
 فرمند - عرضی ندارم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای سید یعقوب - بنده نفهمیدم تکلیف آن ماده چه شد یکدفعه گفتند ماده شش خوب است يك ماده به عرض مجلس برسد که تکلیف آن قانون پنج میلیون معلوم شود که آن از بین رفت با به قوت خودش باقی است خوب است آقای وزیر اینجا بگویند که تکلیف آن چیست والا الان به ماده ششم هم رای داده میشود و تمام میشود.

رئیس - فعلاً ماده پنج مطرح است آن ماده را پس گرفتند. آقای بامداد
 بامداد - بنده هم همین اظهاراتی که آقای آقا سید یعقوب کردند میخواستم عرض کنم و استدعا کنم که تکلیف پنج میلیون معلوم شود.

رئیس - فعلاً ماده پنج مطرح است آقای دادگر
 دادگر - همانطور که حضرت آقای رئیس فرمودند حرفهای آقایان مربوط به این ماده نبود که جواب داده شود.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرضی ندارم.
 رئیس - رأی گرفته میشود به ماده پنجم آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی آقای ثقة الاسلامی
 (بشرح ذیل خوانده شد)

این بنده ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم دولت مکلف است که ساختمان راه های شوسه ملکیتی را با همان شرائط به کمیتهای خارجه واگذار نماید
 رئیس - آقای ثقة الاسلامی

ثقة الاسلامی - بنده میخواهم استفاده کنم از این موقعی که کمیتهها آمده اند اینجا که همانطور که راجع به راه آهن ابراز تحقیقاتی کرده اند راجع به راه های شوسه ایران هم بکنند دولت الان قریب دو میلیون بودجه راه های شوسه ملکیتی را میدهد و از این دو میلیون مثل گوشت قربانی به هر راهی سالی پنججاه هزار شصت هزار هفتاد هزار تومان میدهند و بعد از آنکه سال تمام میشود مالیه میگوید چون سال مالی تمام شده باید رسول برگردد به خزانه و راه های شوسه همین طور میماند و هر روز هم خراب تر میشود و دولت و ملت هم نمیتوانند از آن استفاده کنند مثلاً راه شوسه آذربایجان که خود آذربایجانیها وقتی که عبدالله خان امیر لشکر آنجا بود ساختند و يك راهی که اگر دولت میخواست درست کند دو میلیون خرج داشت. اهالی دهات اطراف آنجا آمدند این کار را کردند قریب دو و ملیون تومان متضرر شدند و هزار و سیصد نفر هم ناقص الخلقه شدند دست و پاها را سرما زد و این راهی که باین زحمت ساختند دولت امروز نمی تواند نگاهداری کند و تقریباً شش ماه است که آذربایجان که یکی از ایالات مهم ایران است را هس بسته است

نه انومبیل نه کالسه که نه درشکه میرود حتی الاغ هم نمی تواند برود راه های سابق ازین رفته و راههای تازه هم قابل استفاده نیست و آن راه هایی که در موقع قشون کشی با مخارج گزافی درست شده بود کم کم دارد از بین میرود با این همه یوهاییکه وزارت فوائد عامه خرج میکند پنجاه شصت بلکه صدسال دیگر هم این پول خرج می شود و بالاخره این راه ها هم با این حال فعلی باقی خواهد ماند علاوه راه آهن که شوسه نداشته باشد فایده ندارد راه آهن که همه جا می تواند مسافرو مال التجاره حمل کند باید راه های شوسه ساخته شود بنده نمیگویم راه آهن ساخته نشود البته باید راه آهن ساخته شود ولی اساس مملکت روی راه شوسه است و در اغلب جاهای دنیا مخصوصاً آنجهائی که نفت و بنزین دارند کامیون و انومبیل با راه آهن رقابت میکند و راه آهن نمیتواند با آنها رقابت کند چنانچه در مکزیک و امریکای شمالی و امریکای جنوبی هست البته وقتی ما راه آهن داشته باشیم خوب است ولی من اگر بخوام به آذربایجان روم به جنوب میروم بنا بر این خوب است دولت برای این راه های شوسه يك فکری بکنند راه که نداریم همه جا باید با آثروپلان پرواز کنیم در هر حال خوب است دولت تصمیمی بگیرد و این پولها را بکندفمه جمع کنند و برای راههای الاهم فالاهم بکمترتبه خرج کنند که راه ها ساخته شود

رئیس -- آقای دادگر

دادگر - عرض کنم این فکر را بنده نمیخواهم انتقاد کنم واقعاً ترتیب راه سازی شاید خوب نیست و یکی از چیزهایی که باید مجلس با کمال جدیت به آن توجه کند مسئله منظم کردن کار راه سازی است بدیهی است ما بیش از يك خط که راه آهن نخواهیم داشت ولی راه شوسه طرف احتیاج ما است لکن البته آقا میدانند که بطور اطلاق نمیشود گفت راه های شوسه را به کمپانیها واگذار کرد شاید يك مصالحی فوت شود این را بالاخره آقا بعنوان تذکر بدانند تا در موقع

در این باب توضیحی دارند بفرمایند و موافقت نمایند
رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشامزاده - نماینده محترم کاملاً مسبوقند که آن پنج میلیون تومان اعتبار برای ساختمان راه آهن داده شده است و اینجا اعتبار برای نقشه برداری و برای ساختمان يك قسمت نمونه راه آهن داده شده است البته بدیهی است آن پنج میلیون اعتباری که برای ساختمان راه آهن اعتبار داده شده است طبیعتاً از بین میرود تا وقتی که دولت بخواهد ساختمان راه آهن را به مناقصه بگذارد که آن را هم بر طبق این قانون مجلس باید تصویب کند در هر حال تصور نمیکنم این ماده لازم باشد

رئیس -- رأی میگیریم به قابل توجه بودن این ماده
آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند
(اغلب برخاستند)

رئیس -- قابل توجه شد رای قطعی گرفته میشود
همین ماده آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد پیشنهاد آقای امامی
(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه - دولت مکلف است قبل از موضوع ساختمان راه فاصله خط های آهن (رایل) را معین نموده تصویب مجلس شورای ملی برساند
وزیر عدلیه - مجدداً خوانده شود
(بشرح فوق قرائت شد)

رئیس -- آقای امامی

امامی - عرض کنم که این پیشنهاد بنده برای تذکر است زیرا آنطوریکه بنده در نظر دارم هرچه در این قانون تفحص کردم راجع باین موضوع چیزی ندیدم و البته آقایان در نظر دارند که در ابتدای دوره ششم يك قانونی از مجلس گذشت و در پیشنهاد آقای شیروانی

است نسخ مواد قوانین مصوبه بیستم بهمن ماه ۱۳۰۶ و چهارم اسفند ۱۳۰۵ را که با اینقانون مغایرت دارد در ضمن لایحه جداگانه بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید

رئیس - آقای ضیاء

ضیاء - بنده تصور نمیکنم سابقه داشته باشد و اگر چنانچه سابقه برای این اصول باشد يك قدری محتاج بتوضیح است که يك قانونی بدون ذکر اسامی موادی که مغایر با آن قانون است بگذرد که آن قانون را از قوت بپندارد. ممکن است این سابقه در جا های دیگر معتبر باشد ولی در اینجا ها يك جریانات مفصل و معتبری هم هست که قوانین در چند جا مورد مطالعه و دقت واقع میشود و قسمت های مواد قوانین کاملاً دقت می شود که مغایر مواد دیگر قوانین نباشد در اینصورت همانطور که آقای وزیر عدلیه فرمودند ولی در اینجا آن اندازه که بنده اطلاع دارم اینطور نیست و ممکن است يك قانونی که وضع می شود مغایر با مواد خیلی از قوانین دیگر باشد. حالا هم برای این که بیشتر قضیه برای دولت مورد توجه واقع شود بنده این پیشنهاد را کردم که موادیکه مغایر با این قانون است در قوانین مصوبه راجعه به این موضوع آنها را مطالعه کنند و نسخ آنها را در ضمن يك لایحه به مجلس شورای ملی پیشنهاد کنند و سابقه هم نخواهد بود

وزیر عدلیه - بنده خیال میکردم وقتی آن ماده را پس گرفتم دیگر اصلاً در اینموضوع صحبت نخواهد شد ولی حالا بنده در اینجا میخواهم يك مثالی بزنم که اگر این اصلی را که بنده گفتم و بالاخره دنیا قبول کرد و این اصلی که قانون بعد قانون قبل را ملغی میکند اگر این اصل را شما لازم بدانید که تصریح شود چه عیبی دارد؟ اگر يك قانونی آمد و نکت که فلان ماده فلان قانون نقض میشود آنوقت در عمل

يك محکمه میخواهد حکم کند دوتا قانون به دو تاریخ هم هست تکلیفش چیست؟ این يك اصل تازه است که شما میخواهید بگذارید در قانون تصریح شود فلان ماده از فلان قانون ملغی است نتیجه این کار این میشود که اگر بکوقت فراموش شود که در يك قانونی نوشته شود که این قانون که گذشت قانون قبلی آن ملغی است تولید خیلی اشکال خواهد کرد و قوه مجریه باید هر دو قانون را که با هم متناقض هم باشد بموقع اجرا بگذارد بنده استدعا میکنم در يك مسائلی که تمام دنیا با يك فلسفه آزا قبول کرده اند اینقدر اجتهاد نکنیم که بعد در زحمت لایقیم اگر اینکار را بکنیم هر روز اشکل تازه پیدا خواهد شد اگر امروز يك محکمه بخواد حکمی بدهد نگاه میکند به قوانین اگر دونا قانون باشد آنکه بعد آمده است سند قرار میدهد بواسطه این پیشنهاد این ترتیب را از بین خواهید برد

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

(چند نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بترتیب ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم که صورت جزء مخارج نقشه کشی و ساختمان راه آهن را هر سه ماه يك مرتبه برای اطلاع اهالی بواسطه جرائد منتشر نموده و هر شش ماه يك مرتبه صورت جزء آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم دارند

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - چون مملکت مشروطه است و ملت باید ملتفت باشند پولیکه میدهند بجه مصرف باید برسد به این ملاحظه بنده این پیشنهاد را کردم حالا میل دارید رای بدهید نمیخواهید هم رای ندهید بنده پس میگیرم.

رئیس - شور در کلیات است

قای تقی زاده

تقی زاده - بنده ملاحظاتی دارم که خواستم در ضمن کلیات به عرض آقایان برسانم و گمان میکنم اظهارش در مجلس مفید باشد ولی چون باید يك موافق و يك مخالف حرف بزنند لازم نیست تصور شود که این عرایض بنده حتماً مخالفت است بلکه بیشتر مقصود تذکر بعضی نکته ها است که فوت نشود این را برای این عرض میکنم که آقایانیکه در صدد جواب باشند آنها را بی نیاز کنم که جواب مفصلی به بنده بدهند در این شکی نیست که همه ما میخواهیم راه آهن داشته باشیم و همه مان هم میخواهیم که مضرات سیاسی و اقتصادی برای مملکت نداشته باشد. يك چنین راه آهنی میخواهیم. این حرفها را که میزنم ممکن است بگویند که چه طور راه آهن ممکن است مضرات سیاسی داشته باشد و یا ممکن است بگویند که اگر هم مضرات سیاسی داشته باشد (همانطور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند) ما امروز قائل این نیستیم که مضرات سیاسی متوجه ما بشود یعنی از آن مرحله گذشته ایم و کسی نمیتواند مضرات سیاسی برساند. بنده معتقدم که افراط و تفریط هر دو خوب نیست. یعنی رای اینکه نخواهیم در مجلس بعضی ملاحظات کرده باشیم عیبی ندارد اینطور بگوئیم ولی گمان میکنم هیچ عیبی هم نداشته باشد که ما حقیقت را بگوئیم البته اگر کسی بگوید که مملکت ما مثل ده پانزده سال قبل است و مالیه و قشون ما منظم نشده و ما قوی نشده ایم و سیاست خارجی ما نسبت به پیش يك برده بهتر نشده است انکار بدیهیات است. البته مملکت خیلی پیش آمده و بحمدالله سیاست بین المللی آن افق روشنی دارد. این صحیح است. اما هر کس بگوید ما انقدر قوی شده ایم و پیش آمده ایم که از آن مرحله گذشته ایم و هیچ نوع نگرانی نداریم و هر بی احتیاطی مثل بعضی مهالك بزرگ دنیا ممکن است حالا بکنیم این هم افراط است چنانچه

ملاحظه میفرمائید قانون اساسی ما خصوصیات مخصوصی دارد که در هیچ مملکتی نیست. همانطور که فرمودند مارگزیده از ریسبان سیاه و سفید میترسد بنده عرض میکنم که هیچ ضرری ندارد مارگزیده هفت هشت سال دیگر هم بترسد. ما می بینیم کمترت ها را هم قانون اساسی ما به مجلس حواله کرده است و خیلی چیز های دیگر را به نظر مجلس گذارده است و معقیده بنده مدتی هم باز به این کار احتیاج داریم و نمیشود گفت ایران از آن مرحله گذشته است که فکر مضرات سیاسی را نکنند البته خیلی از پیش بهتر است ولی باید بکقدری عمیق شده و منصفانه و عادلانه حقیقت را گفت و اگر خط معتدل هم بطرف افراط محتاج باشیم بهتر این است يك قدم هم بطرف تفریط رفته باشیم حالا چه مضرات سیاسی ممکن است داشته باشد اینرا خواستم عرض کنم که مقدمه برای عرض بعدم باشد راه آهن از آن چیز هائی است که اگر بدست خارجه بگذرد و بطوری بگذرد که تسلط و دخالت بیشتری داشته باشد مضرات سیاسی مهمی برای مملکت دارد. برای توضیح این مطلب لازم است عرض کنم در هجده سال قبل در زمان مجلس دوم دو دولت همسایه (که ایران البته بحال ضعیفی بود) يك یاد داشتی فرستادند برای دولت ایران که معروف بود پیش آنها به یاد داشت هفتم آوریل ۱۹۰۷ در آن یاد داشت قید شده بود دولت ایران حق ندارد هیچ امتیازی به هیچ دولت تابعه خارجه بدهد که ممکن باشد خللی به منافع نظامی و سیاسی دولتی در ایران وارد آورد. دولت ایران قبل از آن که جواب بدهد باین یاد داشت کمر شکن (که یکی از بدترین یاد داشتهای استبدادی بود یعنی یکی از آن سه یادداشت که سدر از همه بود) شور کردند و بالاخره صلاح در این دانستند که سؤال کنند امتیازی که به منافع سیاسی و اقتصادی و نظامی شما خلل وارد میآورد کدام است و آنها در بیستم ماه مه همان سال يك جوابی فرستادند

مشرك الامضاء وگفتند که تعیین کردن این موضوع يك قدری مشکل است مفسودش این بود که احتیاطاً هیچ امتیازی ندهید بخارجی ولی حد اقلش این است که راه آهن و خط تلگراف و بندر این سه تا از آنهاست است که با امور سیاسی و نظامی ماصدمه وارد می آورد و در واقع امتیاز خط آهن امتیاز سیاسی و نظامی است و لهذا آقا که پیشنهاد کردند که عرض خط معلوم شود و دولتش معلوم شود و جزئیات آن معلوم شود بنظر بنده اینها قابل توجه و دقت است و هیچ مانعاً الجمع هم نیست و تکرار میکنم اینکه گفته میشود دولت دولت خوبی است معتمد است با فهم است با شعور است اینها هیچ مانع نیست تمام مالک شوروی خیلی هاشان اکثریت عظیم مجلس را دارند مثلاً در انگلستان سه ربع مجلس طرفدار دولت است بلکه بیشتر و همه جور دقتها در منافع مملکت میکنند ولی برای این لواحق را بنظر نمایندگان و برای شور آنها می آورند که اگر نمایندگان ملت هم نظری داشته باشند بگویند بعضی اوقات هم میشود که نکات خوبی پیدا میکنند که دولت ملتفت نشده است این است که این کار از آن کار هائی است که به عقیده بنده کمیسیون خارجه و کمیسیونهای دیگر خیلی باید دقت کنند عرض میکنم نقشه برداری عرض میکنم مملکتی که آدم ندارد راه آهن را اداره کند و مهندسی ندارد که نقشه برداری نماید و آدم ندارد که بتواند راه آهن را تعمیر کند و از این حیثیات فقیر و مفلس است و نقشه برداری را به کمپانی های خارجی واگذار میکند بالاخره منتهی به این خواهد شد که خود ساختمان را هم بدهند به کمپانی های خارجی و لازمه اش هم این خواهد شد که ده بیست سال بطور اجاره اداره کند تا اینکه شاید چند نفر آدم پیدا کنید و از دست خارجها بگیری و تازه وقتی از آنها گرفتید پس از دو ماه مثل خط آهن کوچک جلفا شد و بالاخره برای اداره کردن این خط آهن اقلاً هزار نفر مهندس و غیره و غیره میخواهید این را

دولت به دو فوریت می آورد ولی آن کاریکه هشت ماه پیش رای داده شد که ده نفر فرستاده شود برای یاد گرفتن فنون راه آهن و با اینکه چند بار تذکر دادیم ماه اسفند هم گذشت وارد امسال هم شدیم و فرستادند آقای وزیر عدلیه میفرمایند قانون دو آتشه ندارد بنده مصمم بودم که يك طرح قانونی پیشنهاد کنم که آن قانون اجرا شود زیرا هرچه اصرار کردیم که نشد امسال هم آمد تدبیرت نفر و امسال هم تمام میشود باز هم نمیروند آنوقت بدچه وسیله و بدست کی میخواهند این راه آهن هزار و ششصد کیلومتری را اداره کنند و برانند پس باید بدست آنها بگذاریم و اگر باشد بدست آنها بگذاریم از همین امروز باید فکر کنیم که کدام ملت است که ما بدست آنها بگذاریم برای اینکه اداره کردن مثل اجاره و اجاره مثل امتیاز است فرقی ندارد بنده نمیخواهم اوضاع حالیه را انتقاد کنیم يك وقتی بود در این مجلس هر رائی که در بهره امور مالی داده میشد همان روز آن پول کنار گذاشته میشد برای آن مصرف و با هیچ ترتیبی نمیشد آن را از آن مجری خرج کنند اگر این ترتیب مداومت کرده بود آن روز که ما تصویب کردیم ده نفر بخارجی نفرستند همان روز اول آن پول را کنار گذاشته بودند و فرستاده بودند هیچ لازم نبود که در اسفند ماه بد آوری کنیم و آقای وزیر فواید عامه میفرمایند مراسله ما بنویسند چون دو روز بیشتر به نوروز نماند در هر حال با این همه تذکراتی که داده شد باز هم نتیجه نداد و بالاخره تا روزی هم که آنها را نفرستند ما نمیتوانیم اطمینان کنیم که میفرستند و بنده اینکار را از ساختن راه مهمتر میدانم و الا درست مثل این است که آدم يك مصالح بنائی خیلی زیادی بخرد آهک و کچ و غیره بخرد که عمارت بسازد بدون اینکه زمینی خریده باشد بدون عمل آوردن آدم که اهل فن باشد هیچ کاری با کمک نمیکند و استقلال اقتصادی بما

نمیدهد و با اینحال سیاست اقتصادی و همه کارها ما دست این و آن خواهد بود آقابانیکه میفرمایند امروز ممکن نیست هیچ ضرر سیاسی اما متوجه شود لازم است این نکته را در نظر داشته باشند که همیشه فکر امروز را نباید کرد در چهل سال قبل در اواسط زمان ناصرالدین شاه اگر يك امتیازات کوچکی میدادند هیچ تصور نمیکردند آن چیز های کوچکی که میدهند بیست سال دیگر ممکن است اسباب زحمت افراد مملکت خودشان بشود از این جهت حالا هم باید وقتی میخواهیم کاری بکنیم احتیاط کنیم و فکر آتی را نکنیم بنده عرض نکرده امتیاز میدهید ولی وقتیکه خودمان آدم عمل نیارویم تقریباً مثل امتیاز میشود در اول که این لایحه را آوردند بنده استدعا کردم که با دو فوریت نباشد و با عجله این کار نگذرد ولی نشد در آخر هم خواستم این را عرض کنم که امید وارم این تذکرات من باعث شود که در آتی اقل مایتمع این کار را نکنند مگر در مواقع فوق العاده و خیلی ضروری آقایان همه یاد دارند که آقای فرمندی در يك سال و نیم دو سال قبل همین قضیه را گفتند که خوب است این را بمقاطعه بدهیم اگر در همان وقت بیشتر شور میکردیم شاید افکار بیشتر متوجه میشد و این کار را میکردیم فوریت لایحه هم وقت مضرت است و شاید نادراً اتفاق میافتد که مفید باشد يك مطلبی را هم لازم است عرض کنم که در ضمن شور در مواد این قانون صحبت شد که نوشته بود موادیکه سابق گذشته و مغایر با این قانون است ملغی و منسوخ است ما اینجا اختلاف نظر داریم با آقای وزیر عدلیه مخصوصاً در چند جا این قضیه پیش آمد و همین کار را کردیم راجع به ثبت اسناد هم همین کار را کردیم بنده تصور میکنم بجای اینکه ایشان نمی بکنند از آقای ضیاء الواعظین که اصل نسخ قانون بعد وقانون قبل را دست نزنند ممکن است از ایشان نمی کنیم که مثل همه جای دنیا (شاید ایشان اینطور بدانند که همه

جای دنیا اینطور نیست ولی بنده هم میدانم که همه جای دنیا اینطور است) در هر قانونی در آخرش می نویسند که مواد فلان قانون که مناقض این قانون است ملغی است و ممکن است ما از ایشان نمی کنیم که خودشان این کار را بکنند که لازم نباشد در مجلس این پیشنهاد بشود برای اینکه یکوقتی تناقض پیدا میشود و در تفسیرش اشکال پیش میآید در هر حال بهتر این است چنانچه همه جا معمول است این قسمت در اینجا هم رعایت شود يك عرض دیگر بنده که آخر مطلب است راجع به عرض خط راه است که خیلی مهم است و گویا آقای امامی هم پیشنهاد کردند دیگر ما نمیخواهیم پیشنهاد کنیم جزء قانون شود ولی دولت باید در این مسئله دقت فوق العاده بکند و در موقعی که می خواهد در موضوع مقاطعه دادن از مجلس اجازه بخواند عرض راه را هم به مجلس پیشنهاد کند برای اینکه این یکی از امور مهمه نظامی و سیاسی است و بهیچوجه نباید در این بات غفلت شود و البته ما نمیخواهیم عرض خط آهن ما طوری باشد که دیگران میخواهند میخواهیم طوری باشد که خودمان میخواهیم

وزیر عدلیه - بنده يك جواب های مفصلی برای نماینده محترم تهیه نکرده ام چون فرمودند مقصود این نیست جواب مفصل داده شود تذکرات ایشان هم البته خوب است و صحیح و بنده مخصوصاً آنوقتیکه تذکر دادند راجع به فرستادن شاگرد با آقای معاون فواید عامه که بهلوی من نشسته بودند گفتم علت اینکه تا بحال این کار را نکرده اند چیست و اگر برخلاف ترتیب نبود که يك نفر عضو دولت برخلاف روبره يك وزارت خانه حرف بزند بنده اینجا کاملاً تمام قسمت هائی که راجع باین مطلب اظهار فرمودند تصدیق میکردم و تأیید میکردم و حمله هم میکردم به آن وزارتخانه که این کار را کرده است زیرا وقتی کار ما اصلاح میشود که در هر موضوعی آدم برای آن کار مجهز و به وسائل

اسلحه امروزه داشته باشیم و این بزرگترین کارها بوده است و بنده به سهم خودم وعده میدهم که در این کار مخصوصاً در هیئت وزراء اصرار کنم و یک ترتیبی داده شود که این کار انجام شود و بعقیده بنده با ده نفر و بیست نفر هم این درد دوا نمیشود و باید یک اساس محکمتری ریخته شود آنوقت خیلی از این اعتراضات رفع خواهد شد همبقدر بنده میدانم که در ضمن مذاکره با این مهندسی (که یک شبش را بنده تا چهار بعد از نصف شب بودم) این طور پیش آمد و یک تحقیقاتی کردیم برای کار خودمان که در چه قسمتهایش ممکن است کسانی را بگذاریم یاد بگیرند و در چه قسمت هایش حالا محتاج هستیم که از خارج آدم بیاوریم حتی مذاکره مدرسه شد که برای لوکوموتیو رانی فقط در سوئیس یک مدرسه هست ولی عقیده بعضی این بود که شاگرد فرستادن با آنجا باز رفع احتیاج را نمیکند بهتر این است که در راه آهن های مالک مختلف یک اشخاصی فرستاده شوند و عملاً یاد بگیرند در هر صورت غرض این است که این مقدمات بعمل آمده است و البته اینطور نیست که اینکار تمام شود و این راه آهن ساخته شود و همینطور مانند البته باید فکری برای اینکارها کرد و این راه آهن را اداره کرد برای اداره کردن آن البته اشخاصی هم لازم داریم و یک مونیورول فکر و امتیاز عمل هم برای هر کسی که میخواهد اینکار را بکند هست و بنده به آقا عرض میکنم که در این قسمت یک نقشه و طرحی دولت در نظر دارد که بعد از آنکه راه آهن ساخته شد به کار برفتند و اگر این فکر نبود تمام این نگرانی ها جا داشت و بنده یقین داشتم که دولت هم با این ترتیب این لایحه را نمی آورد. و اما راجع به قسمت قانون بنابود مذاکرات زیادی نکنیم و راجع به قسمت قانون بعد و قانون قبل این جا تکلیفش معین نشود و خوب است اثر آقایان میخواهند که ترتیب این باشد که تصریح شود در قوانین

که چه قانونی لغو شده است ممکن است در اثر یک مذاکراتی با دولت و یک طرح قانونی تکلیف این قضیه را معلوم کنند و اگر نخواهیم مذاکره کنیم باز باید سر این قسمت برسیم که کی تشخیص میدهد که این متناقض با آنست یا نه، بنده عرض میکنم آن کس این تشخیص را میدهد که قضاوت میکند و همان کسیکه تشخیص میدهد که آیا فلان مورد به فلان ماده قانون تطبیق میکند همان شخص هم تشخیص خواهد داد که فلان ماده که قبلاً وضع شده است تناقضی با قانون بعد دارد و حالا اگر نخواهیم این ترتیب را در یک لایحه عرض کرده باشیم کان نمیکم ممکن باشد و اگر بر فرض محال پس از مطالعه مجلس شورای ملی آمد و به این نتیجه رسید که بالاخره به این اصل برسد که این موضوع را از این حالت فعلی در میآوریم این کار را خواهیم کرد و در موقع خودش یک مواد دیگری میاید و مطرح میشود. بعضی نماینده کان - مذاکرات کافی است. رئیس - رأی گرفته میشود به این قانون که مشتمل بر شش ماده است با ورقه آقایی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد (اخذ و تعداد آراء بعمل آمده نتیجه بقراردیل حاصل شد) ورقه سفید ۸۵ کبود ۲ رئیس - عده حاضر ۹۳ با ۸۵ رأی تصویب شد اسامی موافقین - آقایان : میرزا هشتم آشتیانی - امامی خوئی - ضیاء - فرمند - دادگر - میرزا عبدالله الله خان وثوق - دشتی - ملک مدنی - موقر - سلطان محمد خان عامری - مرتضی قلیخان بیات - لیتوانی - ابراهیمی - مولوی - عراقی - خواجوی - بنی سلیمان ایلخان - کلانی - جلالتی - نامداد - مفتی - آقا زاده سبزواری - انجومی - دکتر سنک - یاسائی - دکتر وفیع امین - جمشیدی - محقق - امیر اسدالله خان عامری - طباطبائی دیبا - آقا سید یعقوب - سهرابخان

ساکنیان - ثقة الاسلامی - معتمد التولیه - آقا علی زارع صالحی لرستانی - افشار - حقنویس - عباس میرزا - بهار محمدولی میرزا - شیخ الاسلام ملابری - کازرونی - میرزا ابراهیم آشتیانی - حاج میرزا مرضی - بسدر امام جمعه اهر - مدرس - ثقة الاسلام روجردی - محمد آخوند - عمادی - اسعد - امام جمعه شیراز - احتشام زاده - معبود - خطیبی - فرشی - عدل - عصر انقلاب - پالیزی - اعتبار - شریعت زاده - محمود رضا افخمی آیت الله زاده خراسانی - ملک ایرج میرزا پور تیمور - میر ممتاز - فرهمند - آقا سید کاظم بزدی - مهدوی - دکتر طاهری - اسکندری - میرزا عبدالحسین - دبوان بیکی وکیل طباطبائی - دکتر لقمان - معظمی - بجی خان زنکنه اعظمی - نظام مافی - مقدم - ذوالقدر - دولتشاهی - وزیر - جهانشاهی (اسامی مخالفین) دکتر مصدق - فیروز آبادی . رئیس - جلسه آتیه روز یکشنبه چهار ساعت قبل از ظهر . (مجلس یکساعت و ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

قانون

اجازه واگذاری نقشه برداری مفصل خط راه آهن بسندیکای متشکله از کپانی امریکائی و کپانیهای آلمانی مصوب ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده اول - دولت مجاز است که نقشه برداری مفصل خط راه آهن را که برطبق قانون چهارم اسفند ماه ۱۳۰۵ معین شده است بسندیکای متشکله از کپانی امریکائی بولن و کپانیهای آلمانی - فیلمپ هولسمان و بولموس برگر و سمینس باوانیون بطور مقاطعه واگذار نماید شرایط فنی نقشه مزبور در کنترات منعقد بین دولت و سندیکای مزبوره معین خواهد شد ماده دوم - مخارج نقشه برداری مزبور نباید در هر کیلومتری از سیصد و شصت و هشت تومان تجاوز نماید و نقشه برداری مزبور باید مطابق شرایط معینه در کنترات بوده در تحت نظارت مهندسی که از طرف دولت معین میشوند بعمل آید تبصره - مسافتی که توسط خود دولت نقشه برداری کامل شده از کنترات موضوع خواهد شد ماده سوم - دولت میتواند برای اینکه نمونه هائی برای ساختن راه آهن ایران تهیه نموده و مظنه از مخارج آن بدست آورد بعنوان امتحان ساختمان قیمت معین راه را که از صد و پنجاه کیلومتر از هر طرف تجاوز نکند سندیکای مذکور بخرج دولت واگذار نماید و پس از آن هرگاه قانون مناقصه ساختمان کلاً یا بعضاً در مجلس شورای ملی تصویب شد با تساری شرایط سندیکای مذکور حق تقدم خواهد داشت ماده چهارم - دولت مجاز است که از عایدات الحصار قند و شکر و چای مخارج نقشه برداری و ساختن قسمتی از راه آهن که در ماده قبل ذکر شده و نظارت در آنرا تأدیه نماید . ماده پنجم - قانون پنج ملیون اعتبار سابق پس از تصویب اینقانون ملغی است ماده ششم - وزارتین فوائد عامه و مالیه مأمور اجرای اینقانون میباشد این قانون که مشتمل بر شش ماده است در جلسه سی ام فروردین ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی حسین پیرنیا